

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3041/2023. (II. 8.) AB határozat	alkalmazási tilalom megállapításáról	204
3042/2023. (II. 8.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	209
3043/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	214
3044/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	216
3045/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	220
3046/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	224
3047/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	227
3048/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	230
3049/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	233
3050/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	236
3051/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	240
3052/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	243
3053/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	247
3054/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	251
3055/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	256
3056/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	258
3057/2023. (II. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	260

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3041/2023. (II. 8.) AB HATÁROZATA

alkalmazási tilalom megállapításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos „és a megismételt” szövegrésze a Fővárosi Törvényszék előtt 108.K.700.437/2022. ügyszám alatt folyamatban lévő perben nem alkalmazható.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján benyújtott – az Alkotmánybíróság által tartalmilag értékelt – bírói kezdeményezésében az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos „és a megismételt” szövegrésze alkalmazásának kizárását kérte a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmára hivatkozva, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése részét képezi.
- [2] A bíró indítványában azt adta elő, hogy az Alkotmánybíróság a 2/2022. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) megállapította a fentebb idézett szövegrész alaptörvény-ellenességét és rendelkezett annak megsemmisítéséről, de általános alkalmazási tilalmát nem rendelte el. A testület az Abh1.-ben azt mondta ki, hogy ha „a bíró az előtte folyamatban lévő valamely ügyben azt észleli, hogy a felperes olyan jogi helyzetbe került, mint amilyen a jelen ügyben szerepel, indítványozhatja az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását az egyedi ügyből. A folyamatban lévő megismételt eljárások közül tehát azokban, amelyekben indokolt, bírói indítvány alapján egyedileg állapítható meg az alkalmazási tilalom” (Abh1., Indokolás [63]). Ezt a megállapítást erősítette meg az Alkotmánybíróság a 3215/2022. (V. 11.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.), amelyben alkalmazási tilalmat mondott ki. Az indítványozó bíróság észlelte az Abh1.-gyel és az Abh2.-vel azonos alkotmányjogi helyzetet, és ezért az Alkotmánybírósághoz fordult az egyedi alkalmazási tilalom megállapítása céljából.
- [3] 2. Az ügy lényege a következőképpen foglalható össze az indítványban írtak alapján.
- [4] 2.1. Az alapügy felperesével mint adózóval szemben két adóigazgatási eljárást folytattak le.
- [5] Az első esetében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) 2013. november 21-én ellenőrzést rendelt el 2010. január 1. és 2011. december 31. közötti időszakra az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) alapján. Az elsőfokú adóhatóság a 2015. november 9-én kelt 2411583165 számú határozatában a felperes terhére többmilliárd forintnyi adókülönbötetet állapított meg, továbbá ilyen nagyságrendű jogkövetkezményeket alkalmazott. A felperes

fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) a 2016. március 22-én kelt 2061193454 iktatószámú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta. Erre azért került sor, mert a régi Art. 164. § (1) és (2) bekezdései alapján az általános forgalmi adóra vonatkozó adómegállapításhoz való jog a 2010. év bizonyos hónapjai tekintetében elévült.

- [6] A második esetében az elsőfokú adóhatóság 2011. október 1. és 2011. október 31. közötti időszakra általános forgalmi adó adónemben a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést kezdett a felperesnél 2012. január 16-án. Az ellenőrzés során a felperes adólevonási jogát megtagadta a gabonabeszerzési számlák vonatkozásában. Az elsőfokú hatóság ennek eredményeként a 2016. augusztus 26-án kelt 2413076616 számú határozatában a felperes terhére több mint 100 millió forint adókülönbözetet állapított meg, mely adóhiánynak nem minősült, így jogkövetkezmények alkalmazására nem került sor. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság a 2016. december 6-án kelt 2154074611 iktatószámú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [7] A felperes keresetet terjesztett elő a másodfokú adóhatóság mindkét határozatának felülvizsgálata céljából. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a két peres ügyet egyesítette, és ezt követően 2020. március 12-én hozott, 16.K.33.825/2019/20. számú ítéletében a 2061193454 iktatószámú határozatot bizonyos körben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra kötelezte, továbbá a 2154074611 iktatószámú határozatot teljes egészében az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra kötelezte.
- [8] 2.2. Az elsőfokú adóhatóság az új eljárást 2021. május 4-én kezdte meg, amelynek során nem a régi Art., hanem az Art. 271. § (1) bekezdésére figyelemmel – a megismételt eljárás megindításának időpontjára tekintettel – az Art. és az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény szabályai szerint járt el. Az eljárás eredményeként az elsőfokú adóhatóság 2021. augusztus 4-én kiadományozta a 7260349048 iktatószámú határozatát, amelyben adóhiányt és jogkövetkezményeket állapított meg, jóllehet ezek összességükben alacsonyabbak voltak, mint a két alapeljárásban kiszabottak együttesen.
- [9] Az elsőfokú adóhatóság azt állapította meg, hogy az adó megállapításához való jog felperes adóügyében nem a régi Art. 164. § (13) bekezdése szerint hosszabbodott meg 6 hónappal, hanem az Art. alkalmazása következtében 12 hónappal lett hosszabb [vesd össze: Art. 203. § (7) bekezdés c) pont és 271. § (1) bekezdés].
- [10] A másodfokú adóhatóság a 2021. október 21-én kelt 6432797463/2021/NAV számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Döntésében megerősítette azt az elsőfokú adóhatósági értelmezést, hogy az elévülés 12 hónapos meghosszabbodására tekintettel felperes adóügyében a vitatott időszak még nem évült el. Mivel a megismételt eljárás 2018. január 1. után vette kezdetét, az Art. szerint kell eljárni, amely értelmében az elévülés nem 6, hanem 12 hónappal hosszabbodik meg a bíróság által elrendelt új eljárás lefolytatása miatt.
- [11] Utóbbi határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő 2021. november 25-én.
- [12] 3. A fenti előzményeket követően fordult a Fővárosi Törvényszék az Alkotmánybírósághoz. Az indítványban előadottak szerint annak ellenére, hogy az indítványozó bíróság előtti ügy tényállása nem teljesen egyezik meg az Abh1.-ben és az Abh2.-ben feltárt körülményekkel, alkotmányjogi szempontból nincsen eltérés az ügyek között, és ezért fennállnak az alkalmazási tilalom elrendelésének feltételei, hiszen a jelen ügyben is megvalósult a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalma. Az egyetlen releváns eltérés ugyanis az, hogy az Abh1. és az Abh2. esetében „az alapügyek 2012. január 1. előtt indultak, amikor még egyáltalán nem létezett a bírósági felülvizsgálat miatti meghosszabbodás, míg a jelen ügy alapeljárása 2013. november 21. napján indult, amikor a régi Art. ilyen esetre már tartalmazta a 6 hónapos meghosszabbodási szabályt. Ez azonban [...] nem eredményezi azt, hogy nem áll fenn a visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából az alkotmányjogilag azonos [...] helyzet. Következésképpen, a jelen ügyben is indokolt elrendelni az alkalmazási tilalmat” (Fővárosi Törvényszék 108.K.700.437/2022/11. számú végzés, Indokolás [50]). Azt is előadta az indítványozó bíróság, hogy a másodfokú adóhatóság az adóper tárgyalásán maga hivatkozott arra, hogy az adó megállapításához való jog elévült volna, ha az Art. 271. § (1) bekezdésének azon hatályossági állapotát kellene alkalmazni, amely az Abh1.-ben foglalt megsemmisítés eredményével állt elő.
- [13] 4. A pénzügyminiszter *amicus curiae* beadványt nyújtott be az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján. Ebben azt a jogi álláspontot adta elő, miszerint az Abh1.-hez képest a „[j]elen ügyben annyi eltérés van, hogy az alapügy

nem 2012. január 1-je előtt indult, hanem akkor, amikor a régi Art. az ilyen esetekre már tartalmazta a 6 hónapos meghosszabbodási szabályt. A visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából azonban alkotmányjogilag azonos a helyzet. A hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalma kizárólag az [...] Art. 271. § (1) bekezdése azon fordulatából következik, hogy a megismételt eljárásokban is az [...] Art.-ot kell alkalmazni. A jelen ügyben kétségtelen, hogy az adóhatóság – habár a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el – végső soron olyan eljárási szabály alapján hozta meg határozatát a felperes 2011. évi ügyleteivel kapcsolatban, amely csak 2018. január 1-jén került bevezetésre a jogrendszerbe.” Ezek miatt a pénzügyminiszter álláspontja szerint az Abh1.-ben lefektetett szempontok mentén haladva az alkalmazási tilalom elrendelésének feltételei fennállnak ebben az egyedi ügyben is.

II.

[14] Az Art. kérelemmel érintett rendelkezésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos szövege:

„271. § [Átmeneti rendelkezések]

(1) E törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”

III.

[15] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben lefektetett formai és tartalmi kritériumoknak {a feltételekkel kapcsolatos gyakorlatot lásd például: 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]; 7/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [9]}.

[16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróság a felfüggesztett eljárásban a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 34. § c) pontja alapján hozott végzéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályhelyet [Abtv. 25. § (1) bekezdés]. Az indítvány jogszabályi rendelkezés egyedi alkalmazási tilalmának elrendelésére irányult tartalmilag. Az ilyen típusú indítványokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján „a jog félre tételére vonatkozó hatáskör hiányában a bíró az alkalmazandó joggal összefüggő alkotmányos aggályát köteles az Alkotmánybíróság elé tárni. Az önálló alkalmazási tilalom kezdeményezésének, mint a bírói kezdeményezés egyik esetének a jellegzetessége és kivételessége abban áll, hogy ebben az eljárásban a norma alaptörvény-ellenességét – mivel azt az Alkotmánybíróság korábban már megállapította – értelemszerűen már nem kell külön állítani és indokolni. Az indítvány kizárólag a más eljárásban már alaptörvény-ellenesnek minősített norma alkalmazási tilalmának kimondására irányul” {tartalmilag elsőként lásd: 35/2011. (V. 6.) AB határozat, ABH 2011, 205.; az idézett szöveget lásd: 3132/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [5]}. Az egyedi alkalmazási tilalom tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást tartalmaz az indítvány a kérelem okáról. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány megfelel a határozott kérelem követelményének [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés].

[17] Ezek értelmében nem volt akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésben foglaltak alapján vizsgálja, hogy az Art. 271. § (1) bekezdés kérelemmel érintett, korábban megsemmisített mondatrésze alkalmazható-e az egyedi ügyben. Az Alkotmánybíróság döntéshozatala során figyelembe vette a pénzügyminiszter beadványát is, amelynek tartalmát a jelen határozat indokolásának 1/4. pontjában (Indokolás [13]) foglalta össze.

IV.

[18] A bírói kezdeményezés megalapozott.

[19] 1. Az Alkotmánybíróság az Art. kérelemmel érintett szövegrészét már felülvizsgálta a visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából, és megállapította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét, valamint megsemmisítette a szóban forgó rendelkezést, mert kizárólag e szabály által vált az adózó terhére joghatályos módon megállapíthatóvá az adóhiány és az adójogi szankciók köre a megismételt eljárásban. Egyébként elévült volna

az adó megállapításához való jog az utoljára megismételt másodfokú hatósági eljárás ideje alatt az Abh1.-vel érintett ügy tényállásában. Az Alkotmánybíróság jelen határozatában nem ismétli meg az Abh1.-ben foglalt levezetést, jóllehet támaszkodik az ott tett megállapításokra (lásd különösen: Abh1., Indokolás [48]–[59]).

- [20] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben két iránymutatást adott (Abh1., Indokolás [62]–[65]) arra vonatkozóan, hogy azokban a megismételt adóigazgatási eljárásokban, amelyek esetében az alapeljárás a régi Art. szerint folyt, mennyiben alkalmazható az Art. A bírói kezdeményezéssel érintett tárgyi ügyben az első iránymutatás az irányadó (Abh1., Indokolás [63]). Ez szól ugyanis arról, hogy az Abh1. Magyar Közlönyben való közzétételét követő napon (2022. február 11.) folyamatban volt adóperekben az eljáró bírók miként tudják elkerülni az Art. alkalmazását azon megismételt adóhatósági eljárásokban, amelyekben az anyagi jogi természetű adójogi elévülés az adózó terhére a törvényalkotás folytán nem következett be a végleges adóhatósági határozat meghozataláig. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben már rendelt el egyedi alkalmazási tilalmat az előbbi cél elérése érdekében. Az alkalmazási tilalom megállapításához arra van szükség, hogy jelen ügy felperese a visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából alkotmányjogilag olyan helyzetben legyen, mint amilyenben az Abh1. vagy az Abh2. alapját képező ügy felperese volt. Az Alkotmánybíróság azt vizsgálta a következő pontban, hogy ez a feltétel teljesült-e.
- [21] 2. Az Abh1. és az Abh2. az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából azonosnak minősült (Abh2., Indokolás [19]–[20]). Ez az ügy az indítvány szerint sem tekinthető azonosnak az előbb hivatkozott döntésekben szereplő tényállásokkal. Ahogyan az indítványozó bíróság rámutatott, úgy az Alkotmánybíróság is megállapította, hogy a különbséget az jelenti, hogy ebben az ügyben az első adóigazgatási eljárás kezdetekor már hatályban volt a régi Art. azon szabálya miszerint az adó megállapításához való jog elévülése 6 hónappal meghosszabbodik, ha a bíróság új eljárás lefolytatására kötelezi az adóhatóságot. A másik két ügyben ez a szabály még nem volt hatályban az első adóigazgatási eljárás (alapeljárás) megindulásakor.
- [22] Mindkét ügynek és ennek az ügynek is a részét képezte azonban az, hogy a megismételt adóigazgatási eljárások 2018. január 1. után kezdődtek. Az Art. 271. § (1) bekezdésének „és a megismételt” fordulata miatt a régi Art.-t felváltotta az Art. alkalmazása, ami azzal a következménnyel járt, hogy az anyagi jogi természetű elévülés összesen 12 hónappal meghosszabbodott. Amíg tehát az Abh1.-ben és az Abh2.-ben a bíróság által elrendelt megismételt eljárás a nullához képest +12 hónappal növelte az elévülési időt, addig a jelen esetben a hat hónapos meghosszabbodáshoz képest +6 hónapról van szó. A kérdés ezért az, hogy alkotmányjogi szempontból különbséget jelent-e ez az eltérés az anyagi adójogi elévülés időtartamának jogalkotó által előidézett megnövekedésében.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából a jelen ügy az Abh1.-hez és az Abh2.-höz hasonlóan minősül. Más szavakkal: a fentebb feltárt eltérés alkotmányjogi szempontból nem teszi szükségessé ennek az ügynek az eltérő kezelését az Abtv. szerinti jogkövetkezmény meghatározásakor. Az Art. 271. § (1) bekezdésének szóban forgó fordulata tette ugyanis lehetővé, hogy a megismételt adóigazgatási eljárásban az adóhatóság az adózó terhére megállapítást tegyen és adójogi szankciókat alkalmazzon vele szemben. Ha az anyagi adójogi elévülés az Art. alkalmazása következtében nem hosszabbodott meg további 6 hónappal összesen 12 hónapra, akkor a vitatott időszak már elévült volna. Ezt a bírói indítványban írtak szerint a másodfokú adóhatóság is elismerte. Az anyagi jogi természetű elévülés megakadályozza az adóhatóságot abban, hogy az adózó számára terhes adóhatósági határozatot hozzon. Az alkalmazási tilalom jelen ügyben való elrendelésével tehát az Alkotmánybíróság biztosítani tudja, hogy ne sérüljön a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalma. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkalmazási tilalom elrendelésének feltétele ebben az ügyben is teljesült. A pénzügyminiszter *amicus curiae* beadványában írtak is ezt az értelmezést juttatták kifejezésre.
- [24] 3. A kifejtettek értelmében és figyelemmel az Abtv. 56. § (1) bekezdésére is az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva a rendelkező részben foglaltak szerint megállapította az Art. 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos „és a megismételt” szövegrésze egyedi ügyben való alkalmazási tilalmát.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2631/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3042/2023. (II. 8.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény 15. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Győri Ítéltábla tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő Cgtf.IV.25.680/2019/2/II. számú, törvényességi felüyeleti eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és azt semmisítse meg, tekintettel arra, hogy az indítványozó szerint a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és M) cikk (1) bekezdésével.
- [2] Az alapügyben megállapított tényállás szerint a kérelmezett szociális szövetkezet a cégnyilvántartás adatai szerint a 2013. május 24. napján kelt alapszabállyal jött létre. A kérelmezettel szemben a kérelmező ügyész azért kezdeményezett törvényességi felüyeleti eljárást a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 74. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján, mert a kérelmezett nem módosította az alapszabályát az Sztv. 2017. január 1. napjától hatályos (az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 34–39. §-aival módosított) rendelkezéseinek megfelelően. A kérelmezett szociális szövetkezet a 2017. január 1. napjától hatályos törvényi rendelkezésektől eltérően nem viselte nevében a fő tevékenységére utaló megjelölést [Sztv. 14. § (2) bekezdése], tagjai között pedig nem volt legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzat), vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet [Sztv. 15. § (1) bekezdése]. Az Sztv. 108/B. § (3) bekezdése értelmében a bejegyzett szövetkezetek (így a kérelmezett is) 2018. január 1. napjáig voltak (illetőleg jelen esetben lettek volna) kötelesek az Sztv. módosítása miatt alapszabály-módosításokat elvégezni, valamint az Sztv. megváltozott követelményeit teljesíteni.
- [3] Miután a kérelmezett az Sztv. módosított rendelkezéseiből fakadó követelményeknek nem tett eleget, a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága a Ctv. 80. § (1) bekezdése alapján felhívta a kérelmezett szociális szövetkezetet a törvényes működés helyreállítására. A kérelmezett a végzésre sem nyilatkozatot nem tett, sem pedig a törvényes működés helyreállítása iránt nem intézkedett, ezért a cégbíróság 2019. augusztus 1. napján kelt Cgt. 18-19-000206/4. számú végzésével a kérelmezettet a további működéstől eltiltotta, megszűntnek nyilvánította és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását.
- [4] A kérelmezett a cégbíróság végzésével szemben fellebbezést terjesztett elő, melyben a végzés hatályon kívül helyezését és a törvényességi felüyeleti eljárás megszüntetését kérte. A kérelmezett azt is állította, hogy az Sztv. 2017. január 1. napjától hatályos 15. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért kérte, hogy az indítványozó kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó a kérelmezett jogi érvelését részben osztotta, és az alábbiak szerint kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [5] Az indítvány szerint az Sztv. 2017. január 1. napjától hatályos 15. § (1) bekezdése a korábban alapított, a cégjegyzékbe már bejegyzett szociális szövetkezetek részére (azonnali hatályú jogalkotásként) olyan újabb kötelező tagsági feltételt írt elő, mellyel a szociális szövetkezeteknek korábban (az alapításukkor) nem kellett számolniuk, az Sztv. 15. § (1) bekezdése szerint az önkormányzat, illetve karitatív közhasznú jogállású szervezet kötelező tagsága pedig egyben kényszertagság is. A törvény megfogalmazása szerint ilyen tag nélkül a szociális

szövetkezet nem működhet, és a feltételt nem teljesítő szociális szövetkezet törvényességi felügyeleti eljárásnak, és végső soron a működéstől való eltiltásnak és megszüntetésnek teszi ki magát. Az Sztv. 15. § (1) bekezdése az indítvány szerint azért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság elvét, mert nem csupán a jövőre nézve, a 2017. január 1. napját követően alapított szociális szövetkezetekre vonatkozóan írja elő az önkormányzat vagy karitatív közhasznú szervezet kötelező tagságát, hanem a már korábban, eltérő tagsági feltételek alapján megalapított szociális szövetkezetekre is alkalmazandó. Ez a szabályozás ezért részben (figyelemmel arra, hogy a már működő szövetkezetekre is irányadó) visszaható hatályú, részben (figyelemmel a Módtv. 2016. december 14-i kihirdetésére és 2017. január 1-i hatálybalépésére) azonnali hatályú jogalkotásnak minősíthető.

- [6] Az indítványozó szerint az Sztv. 15. § (1) bekezdése az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozás szabadsága elvét is sérti, a szociális szövetkezetek tagjai ugyanis önkormányzat vagy karitatív közhasznú jogállású szervezet taggá válása hiányában tagjaik számára már nem lesznek képesek munkafeltételek megteremtésére, szociális helyzetük javítására az ennek érdekében választott szociális szövetkezeti formában. Az Sztv. 15. § (1) bekezdése így végső soron elvonja a korábbi szövetkezeti tagoktól a vállalkozásuk ilyen formában való gyakorlásának jogát.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése és az Ügyrend 36. § (3) bekezdése alapján eljárva az indítvány elbírálása előtt megkereste az igazságügyi minisztert.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.”

- [9] 2. Az Sztv. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„15. § (1) A szociális szövetkezetnek a természetes személy tagjain kívül legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzat), vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet tagjának kell lennie.”

III.

- [10] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.

- [11] 1. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A támadott jogszabályi rendelkezést az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítványozó kezdeményezte a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján (főszabályként), ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés alapján megsemmisíti az egyedi ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezést, az az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható, ekként az Alkotmánybíróságnak a megsemmisített jogszabályi rendelkezés egyedi ügyben történő alkalmazása kizárásáról nem kell külön rendelkeznie.

- [12] 2. Az Sztv. támadott rendelkezését (2017. január 1. napjától kezdődő hatállyal) a Módtv. módosította. A módosítás jogalkotói indokolása szerint „[a] visszaélések megelőzését szolgálja az a módosítás, amely előírja, hogy a szociális szövetkezetnek legalább egy helyi önkormányzat (ideértve az önkormányzati társulást is) tagjának kell lennie.” Az indokolás szerint „[a] törvény a már működő szociális szövetkezetek számára átmeneti rendelkezésekben megfelelő határidőt biztosít a szervezeti átalakulások végrehajtására.” Ez a határidő az Sztv. 108/B. § (3) bekezdése alapján 2018. január 1. napja volt.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványi elemet vizsgálta meg. Az indítvány szerint az Sztv. 15. § (1) bekezdése azáltal, hogy a már korábban jogszerűen létrejött és működő szociális szövetkezetekre vonatkozóan is szigorította a tagsági követelményeket, sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.
- [14] 3.1. Az Alkotmánybíróság a 8/2022. (V. 25.) AB határozatában a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának vizsgálatával kapcsolatosan az alábbiakat rögzítette. „Elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy a korábbihoz képest hátrányos-e a támadott szabály. Amennyiben nem, *ad malam partem* visszaható hatályú jogalkotás *per definitonem* nem állhat fenn. Amennyiben a norma hátrányos, akkor másodlagosan vizsgálandó, hogy az előírás hatályba léptetése visszamenőlegesen történt-e. Igenlő válasz esetében a szabályozás alaptörvény-ellenes. Ha a hatálybalépés nem visszamenőleges, harmadlagosan azt kell vizsgálni, hogy a rendelkezés ettől függetlenül utólag, visszamenőlegesen megváltoztatja-e a múltban létrejött – esetleg már le is zárt – jogviszonyok megítélését. Ez ugyanis a visszamenőleges hatályba léptetéshez hasonlóan valódi visszaható hatályú jogalkotást jelent, és alaptörvény-ellenes. Ezzel szemben amennyiben a norma a múltban keletkezett tartós jogviszonyokat kizárólag a jövőre nézve módosítja (azonnali vagy kvázi visszaható hatály), és a beavatkozásnak alkotmányosként elfogadható indoka van, az adott esetben alkotmányos lehet.” (Indokolás [19])
- [15] A visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem értelmezhető akként, hogy a jogalkotó a jövőre nézve ne lenne jogosult valamely (adott esetben fennálló, tartós jogviszonyokat is érintő) jogi szabályozás módosítására, ugyanakkor azonban a jogalkotó szabályozási mozgástere nem teljesen korlátlan ilyen esetekben. A fennálló, tartós jogviszonyokba történő jogalkotói beavatkozás egyik korlátja a jogállamisághoz kapcsolódóan a bizalomvédelem elve, amely egy jogszabály változatlan fennmaradásához fűzött megalapozott és a jog eszközeivel is védett várakozás. Az Alkotmánybíróságnak e körben esetről esetre azt kell értékelnie, hogy hol húzódik a határ a jogalkotó szabadsága és a címzetteknek a jogi szabályozás állandóságához és kiszámíthatóságához fűződő érdeke között {3296/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [51]}. A fennálló, tartós jogviszonyokba történő jogalkotói beavatkozás másik korlátja pedig a kellő felkészülési idő követelménye. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre, azaz a jogalkotó kellő időt biztosítson a jogszabály szövegének megismerésére; a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez; a jogszabállyal érintett személyek és szervek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire {24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [42]}. A kellő felkészülési idő követelménye akkor sérül, ha az új, illetve többletkötelezettséget előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatálybalépése között a felkészülési idő elmarad, vagy az annyira kirívóan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem (vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán) tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [52]}.
- [16] 3.2. Az Sztv. 2017. január 1. napját megelőzően hatályos 15. § (1) bekezdése értelmében a szociális szövetkezetnek a természetes személy tagjain kívül helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása, továbbá jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet lehetett a tagja. A Módtv. az Sztv. 15. § (1) bekezdését akként módosította, hogy 2017. január 1. napjától kezdődően immáron kötelezővé tette legalább egy önkormányzat vagy karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet tagságát. Figyelemmel arra, hogy az Sztv. 108/B. § (3) bekezdéséből egyenesen következik, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése szerinti, 2017. január 1. napjától hatályos többletkövetelményt a már korábban létrejött szociális szövetkezeteknek is teljesíteniük kell, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése a már működő szociális szövetkezetek működési feltételeit elnehezítette (szigorította).

- [17] 3.3. A Módtv. 2016. december 14. napján került kihirdetésre, és az Sztv. 15. § (1) bekezdését 2017. január 1. napjától kezdődő hatállyal módosította, azaz a szabályozás hatályba léptetése nem visszamenőlegesen történt.
- [18] 3.4. Az Sztv. 15. § (1) bekezdése jelen esetben egy, a múltban keletkezett tartós jogviszonyt (nevezetesen a 2017. január 1. napját megelőzően létrejött szociális szövetkezetek működési feltételeit) a jövőre nézve módosította.
- [19] Az Sztv. 108/B. § (3) bekezdése értelmében a már korábban létrejött szociális szövetkezetek a tagságukra vonatkozó további feltételt nem a jogszabály hatálybalépésének napjával (2017. január 1.), hanem 2018. január 1. napjától voltak kötelesek teljesíteni. A feltétel teljesítésére biztosított (a jogszabály hatálybalépéséhez képest is egyéves) határidő alkotmányjogi értelemben, figyelemmel a módosított kötelezettség tartalmára, nem tekintendő olyan kirívóan rövid időtartamnak, mely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó kellő felkészülési idő követelménye sérelmét eredményezné.
- [20] Az érintett (2017. január 1. napját megelőzően létrejött) szociális szövetkezetek ugyanakkor alkotmányjogi értelemben véve bízhattak a korábbi jogi szabályozás változatlanságában is (bizalomvédelem elve). Az Alkotmánybíróságnak ezért azt is értékelnie kellett a szabályozás alkotmányosságának vizsgálata során, hogy volt-e a szabályozás módosításának (a szociális szövetkezetek tagságára vonatkozó feltételek szigorításának és azoknak a már korábban létrejött szociális szövetkezetekre való alkalmazásának) alkotmányosan elfogadható indoka.
- [21] Ahogyan arra részben a Módtv. jogalkotói indokolása, részben az igazságügyi miniszter az Alkotmánybíróság megkeresésére adott válasza is utalt, a jogi szabályozás módosítására mindenekelőtt a szociális szövetkezetek működésével kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok alapján került sor. A módosítás célja a visszaélések megelőzése volt, annak érdekében, hogy az eredeti jogalkotói célok (a hátrányos helyzetben lévő foglalkoztatása) oly módon valósulhassanak meg, hogy a szabályozás egyúttal szűkítse a munkajogi szabályokkal való visszaélés lehetőségét. A rendeltetésszerű, az eredeti jogalkotói céloknak megfelelő joggyakorlás elvének biztosítása és az adott jogszabály alkalmazásának gyakorlati tapasztalatai alapján a jogszabályi környezet jövőre vonatkozó, kellő felkészülési idővel bevezetett módosítása az Alkotmánybíróság megítélése szerint alkotmányosan elfogadható indoknak tekinthető.
- [22] 3.5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme az indítványban foglaltak alapján nem állapítható meg.
- [23] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványi elemet vizsgálta meg. Az indítvány szerint az Sztv. módosított rendelkezése következtében a szociális szövetkezet tagjai már nem képesek munkafeltételek megteremtésére, szociális helyzetük javítására az ennek érdekében választott szociális szövetkezeti formában, ekként a rendelkezés elvonja a tagoktól a vállalkozásuk ilyen formában való gyakorlásának jogát.
- [24] 4.1. Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése értelmében Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik. Az M) cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos alapelv erősíti és támogatja az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében rögzített vállalkozáshoz fűződő jogot, valamint a foglalkozás szabad megválasztását. Ezek az alaptörvényi rendelkezések nyújtanak lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbeli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához, melyek a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesülnek az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}. A vállalkozás joga egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, más szóval a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. A vállalkozás joga tehát nem abszolútizálható és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [154]; 3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben ugyanakkor (tekintettel arra, hogy alkotmányos alapelvről, és nem pedig alapvető jogról van szó) nem lehet az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében az alapvető jogok korlátozásának feltételeire előírt szabályokat alkalmazni {3111/2015. (VI. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése

elzárja-e a már működő (a korábban hatályos feltételek alapján létrejött) szociális szervezeteket a tevékenységük folytatásától.

- [25] 4.2. Az Sztv. 2017. január 1. napját megelőzően hatályos 15. § (1) bekezdése kifejezetten lehetővé tette, hogy természetes személyek mellett önkormányzatok és karitatív közhasznú jogállású szervezetek is szociális szervezetek tagjai lehessenek. Az Sztv. 2017. január 1. napjától kezdődően ezt a rendelkezést akként módosította, hogy minden szociális szervezet esetén legalább egy önkormányzat vagy karitatív közhasznú jogállású szervezet tagságát kötelezővé tette, legkésőbb 2018. január 1. napjától kezdődően.
- [26] A szabályozás ennek megfelelően nem zárta el a 2017. január 1. napját megelőzően létrejött szociális szervezeteket a tevékenységük további folytatásától, hanem ahhoz egy (a tagságra vonatkozó) többletkövetelményt írt elő, melynek teljesítésére a jogalkotó a törvény hatálybalépéséhez képest egyéves felkészülési időt is biztosított. Az igazságügyi miniszter az Alkotmánybíróság megkeresésére adott válaszában pedig arra is utalt, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:44. § (1) bekezdése alapján a szociális szervezet a tagságra vonatkozó többletkövetelményt egy másik szociális szervezettel való egyesülés útján is teljesítheti, illetőleg a 3:39. §-a, vagy a 3:366. § (3) és (4) bekezdése alapján gazdasági társasággá is átalakulhat (korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság), mely gazdasági társaságok nonprofit formában is működtethetőek. Ennek megfelelően az Sztv. 2017. január 1. napjától hatályos 15. § (1) bekezdésének nem szükségszerű következménye a korábban létrejött szociális szervezetek tevékenységének felszámolása: a jogalkotó kellő felkészülési időt biztosított számukra az új tagsági követelményrendszer teljesítésére, és még a többletkövetelmény teljesítésének esetleges elmaradása esetén is lehetséges, hogy a szociális szervezet tagjai a tevékenységüket (más jogi formában, vagy egyesülés útján változatlan jogi formában, csak megváltozott szervezeti keretek között) tovább folytathassák.
- [27] Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével sem ellentétes.
- [28] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Sztv. 15. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2281/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3043/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.90.018/2022/6. végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.90.018/2022/6. végzése, valamint Budapest Környéki Törvényszék 37.Pk.60.339/2021/9. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésével és 28. cikkével.
- [2] 1.1. Az indítványozó meghatalmazottként egyesület nyilvántartásba vétele iránti kérelmet nyújtott be az elsőfokú bíróságon. A bíróság a kérelem hiányosságainak pótlására hívta fel, amelynek az indítványozó részben eleget tett. A bejegyezni kért egyesület nevében szereplő településnév vonatkozásában pedig – az érintett önkormányzat névhasználathoz való hozzájárulásának beszerzése érdekében – a határidő meghosszabbítását kérte. Az önkormányzat képviselőtestülete azonban a meghosszabbított határidő lejárta előtt nem ülésezett, így a településnév használatához való hozzájárulás pótlására nem lett volna lehetőség, ezért az egyesület – rendkívüli közgyűlés keretében – a neve megváltoztatásáról, és a településnév elhagyásáról döntött. Ezt követően az indítványozó bejelentette az elsőfokú bíróságnak, hogy a bejegyezni kért egyesület nevét megváltoztatták, ezzel egyidejűleg pedig változásbejegyzési kérelmet terjesztett elő, amelyhez csatolta az új elnevezést tartalmazó alapszabályt, továbbá az annak elfogadásáról döntő közgyűlés jegyzőkönyvét és jelenléti ívét. A bíróság a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet elutasította, mivel a név megváltoztatását követően a kérelemhez nem csatolták ismételten valamennyi, törvényben meghatározott okiratot, a változásbejegyzési kérelem elbírálására pedig – bejegyzett egyesület hiányában – nincs lehetőség. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró ítéltábla az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [3] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésével és 28. cikkével.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésében biztosított egyesülési jogot, a jog gyakorlását megakadályozták. Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok az Alaptörvény 28. cikkét is megsértették, ugyanis a jelen esetben az egyesülési jog gyakorlásához a Polgári Törvénykönyvben meghatározott valamennyi anyagi jogi feltételt teljesítette. A benyújtott iratokból egyértelmű, hogy a névváltoztatással nem egy új egyesületet kívánt alapítani, hanem egy már folyamatban lévő egyesületi bejegyzéssel kapcsolatban, nem utolsó sorban annak éppen a bíróság által előírt és a rajta kívül álló körülmények – képviselőtestületi ülés hiánya – miatt nem teljesíthető feltétele következtében kellett a névváltoztatáshoz folyamodni. Az eljáró bíróságok a jogszabályokat nem azoknak céljával – az egyesülési jog biztosítása – összhangban értelmezték.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [6] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz elkésettsége nem állapítható meg. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi

rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [VIII. cikk (2) bekezdés, 28. cikk], a támadott bírói döntéseket, a Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.90.018/2022/6. végzését, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 37.Pk.60.339/2021/9. számú végzését, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [7] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [8] Az Abtv. 52. §-a szerinti határozott kérelem követelményének részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésével összefüggésében nem tartalmaz releváns, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági végzések miért lennének ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. A kifejtettek alapján e vonatkozásokban az egyéb törvényi feltételek teljesülése ellenére sem kerülhetne sor érdemi alkotmányossági vizsgálatra.
- [9] 3. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 17.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2378/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3044/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 11.K.700.685/2022/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A szír állampolgárságú indítványozó jogi képviselője (Czövek és Deme Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Deme János ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 11.K.700.685/2022/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és – az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság 106-M-858/2/2022. számú közigazgatási határozatára is kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntés sérti az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdését, a XXVIII. cikkének (1) bekezdését, a 26. cikk (1) bekezdését valamint a 28. cikkét. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a támadott ítélet és az azzal felülbírált közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] A támadott bírósági ítélet alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A szír állampolgár indítványozó 2013. július 19. napján arra tekintettel kapott menekültkénti elismerést, hogy fiatal, hadra fogható férfiként meghatározott társadalmi csoporthoz tartozáson alapuló üldöztetésnek lenne kitéve a származási országában. A határrendészet 2021. augusztus 5. napján arról értesítette az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságot (a továbbiakban OIF, vagy alperes), hogy az indítványozó a Szíriai Arab Köztársaság Bécsi Nagykövetsége által 2017. augusztus 2-án kiállított érvényes útlevéllel utazott Budapest és Isztambul között. Erre tekintettel indított az alperes a menekült státusz visszavonására irányuló eljárást hivatalból, 2021. augusztus 10. napján. Az indítványozó az eljárás során akként nyilatkozott, hogy származási országába nem utazott vissza, hanem kizárólag csak a Törökországban tartózkodó beteg édesapját kívánta meglátogatni.
- [4] Az OIF 2022. január 19. napján kelt 106-M-858/2/2022. számú határozatával az indítványozó menekült státuszát visszavonta, az indítványozót a Szíriai Arab Köztársaság területére kiutasította, a kiutasítás végrehajtását kitoloncolással Szíria államhatárig elrendelte, valamint két év beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el az indítványozóval szemben. A visszavonást az alperes egyrészt a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 11. § (2) bekezdés a) pontjának azon rendelkezésére alapította, miszerint vissza kell vonni az elismerést, ha a menekült a származási országa védelmét önkéntesen ismét igénybe veszi, márpedig a menekültként elismert indítványozó – méltányolható ok nélkül – származási országa külképviseletén úti okmányt igényelt, amely útlevéllel hatszor utazott be Törökországba, azonban – állításával ellentétben – nem beteg édesapja meglátogatása céljából, mivel az első utazásra is már édesapja halálát követően került sor.
- [5] Alperesi megállapítás szerint az indítványozó a magyar hatóságok által kiállított úti okmánnyal is utazhatott volna Törökországba.
- [6] Az OIF az elismerés visszavonásának másik okaként a Met. 11. § (2) bekezdés e) pontját jelölte meg, ugyanis álláspontja szerint megszűntek a menekültkénti elismerés alapjául szolgáló körülmények azáltal, hogy az indítványozó 2022. március 20. napján – tehát a határozat meghozatalához képest közeli időpontban – betöltötte a 42. életévét, amely hazájában a behívható tartalékos szolgálat felső határa, ezért üldöztetéstől már nem kell tartania, hiszen Szíriában a kötelező katonai szolgálat csak a 18 és 42 év közötti férfiakat érinti.
- [7] 1.2. Az indítványozó keresetét a Fővárosi Törvényszék a támadott, 11.K.700.685/2022/20. számú 2022. június 9-én meghozott ítéletével elutasította.

- [8] A bíróság előjáróban rögzítette, hogy a törvény szövege értelmében nem a „menekült státuszt”, hanem a menekültkénti elismerést kell visszavonni, tehát az alperesi határozat szóhasználata e tekintetben pontatlan.
- [9] Nem fogadta el ugyanakkor a bíróság azt az indítványozói álláspontot, miszerint amennyiben nem állapítható meg a származási ország védelmének önkéntes, ismételt igénybevétele, abban az esetben minden további körülmény vizsgálata nélkül meg kellett volna szüntetni az eljárást, mivel a Met. 11. § (2) bekezdés e) pontjában foglaltak is az elismerés visszavonásának legitim alapját képezik. A bíróság szerint az alperes hiteles és időszerű országinformációval támasztotta alá döntését azzal, hogy az indítványozónak csak a 42. életéve betöltéséig kell tartania katonai szolgálatra kötelezéstől. Az indítványozó ezt az életkort a bíróság döntésének meghozataláig betöltötte, ezért az indítványozó már nem tartozik olyan meghatározott társadalmi csoporthoz, amelyet üldözöttség fenyegetne a származási országába való visszatérése esetén.
- [10] A bíróság szerint, mivel a Met. 11. § (1) bekezdésének [nyilvánvaló elírás, helyesen: a (2) bekezdés] e) pontja – vagyis a védelmet szükségessé tevő körülmények megszűnése – önmagában is megalapozza a menekültkénti elismerés visszavonását, függetlenül attól, hogy milyen más ok miatt indult meg az eljárás, a bíróságnak nem kellett elmerülnie annak vizsgálatában, hogy fennállt-e a másik visszavonási ok is, nevezetesen az, hogy az indítványozó igénybe vette-e származási országa védelmét. Megjegyezte ugyanakkor ezzel kapcsolatban a bíróság azt, hogy a visszavonásra irányuló eljárásban az indítványozó jogi képviselőjének jelenlétében tartott meghallgatáson készült jegyzőkönyv nem támasztja alá a jogi képviselő azon emlékezetét, miszerint e meghallgatáson indítványozta volna, hogy az alperes tisztázza a törökországi beutazási szabályok változását, ezzel alátámasztva az útlevílgénylés méltányossági indokának fennállását.
- [11] A bíróság ítéletének indokolásában megállapította továbbá, hogy sikertelen volt az az indítványozói hivatkozás, miszerint a magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkező házastársára és kiskorú gyermekére tekintettel nem kerülhetett volna sor a kiutasítására, ugyanis családtagjai éppen az indítványozó menekültkénti elismerésére tekintettel érkezhettek Magyarországra, amennyiben tehát az elismerés visszavonására irányuló eljárás az ítélettel lezárul, úgy a családtagoknak sem marad fenn olyan tartózkodási jogcímük, amely alapján az indítványozó családtagokként hozzájuk tudna csatlakozni és e jogcímen tartózkodási engedélyt kérni.
- [12] Megalapozottnak találta ezzel szemben a bíróság azt az indítványozói kifogást, hogy hiányzik a határozat indokolásából a kitoloncolás elrendelésének konkrét indoka, ez azonban nem valósított meg olyan lényeges eljárási jogszabálysértést, amely a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a határozat megsemmisítéséhez és új eljáráshoz vezethetett volna, ugyanis az alperes a per során egyértelműsítette, hogy a rendelkezésre álló nyilatkozatok alapján arra lehetett következtetni, miszerint az indítványozó nem fogja önként elhagyni Magyarországot. A bíróság megalapozottnak ítélte ezt az alperesi következtetést, ugyanis az indítványozó a 2021. augusztus 30-án tartott meghallgatásáról készített jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint, akkor sem térne vissza Szíriába, ha meg kellene tennie, mert itt él a családja, akik biztonságban vannak, szeretnek itt lenni és itt tanulnak a gyermekei.
- [13] Végül megállapította a bíróság, hogy az alperes a kiutasítás végrehajtásának célszágát is helyesen határozta meg, hiszen az indítványozó az eljárás során nem említette, hogy Törökországban tartózkodási engedéllyel rendelkezik, ezt először az alperesi határozat kihirdetését követően mondta el azzal, hogy korábbi meghallgatásán erről azért nem beszélt, mert nem kérdezték tőle, csak az úti okmányaira kérdeztek rá.
- [14] 2. Az indítványozó, főtítkári felhívásra kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt – az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdésére, a XXVIII. cikkének (1) bekezdésére, 28. cikkére, valamint a 26. cikk (1) bekezdésére hivatkozó – alkotmányjogi panaszában sérelmezte mindenképp előtt azt, hogy a bíróság a menekült státusz visszavonását a határozat elírásának tekintette, holott létezik külön a menekült státusz és a menekültkénti elismerés, a kettő nem ugyanaz. Ennek okán indítványozói álláspont szerint a menekültkénti elismerés visszavonásra nem került, az indítványozó a Met. 11. § (2) bekezdése alapján elismert menekültnek tekintendő, kiutasítására nem kerülhetett volna sor, a bíróságnak pedig erre hivatkozva meg kellett volna semmisítenie az alperesi határozatot.
- [15] Súlyosan jogszabálysértő az indítványozó szerint a bíróság ítélete azért is, mert – ahogyan a bíróság fogalmaz – „nem kellett elmerülnie” annak vizsgálatában, hogy az indítványozó – aki egyébként nem utazott Szíriába – igénybe vette-e származási országának védelmét. Az indítványozó szerint a Kp. 86. § (1) bekezdése és a töretlen bírói gyakorlat alapján minden keresetrészre vonatkozóan indokolásrészt kell tartalmaznia az ítéleti indokolásnak, ez a jelen ügyben nem történt meg, az alperes ráadásul nem a Met. 11. § (2) bekezdés e) pontjára hivatkozva vonta vissza az indítványozó menekült státuszát, a szíriai biztonsági helyzetet az alperes már csak a visszaküldési tilalomról kialakított álláspontja során értékelte, nem pedig státusz visszavonási okként.

- [16] Ugyancsak sérelmezte az indítványozó azt, hogy a bíróság megállapítása szerint, ha az indítványozó visszavonási eljárása véglegesen lezárul, akkor a családtagjainak sem marad fenn tartózkodási jogcímük. Az indítványozó szerint a perbíróság ezen feltevése jogszabálysértő és minden alapot nélkülöz, mert álláspontja szerint a családtagok mindaddig elismert menekültek, amíg külön határozatban nem kerül visszavonásra az elismerésük.
- [17] Az indítvány szerint mindezen törvénytelenések, jogszabálysértések összességükben és egymásra épülően tették a bíróság eljárását és ítéletét tisztességtelenné, és megállapítható a *contra legem* jogalkalmazás is. Véleménye szerint ugyanis, a bíróság eljárása során az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését 26. cikkének (1) bekezdését, 28. cikkét és a XXVIII. cikk (1) bekezdését is megsértve, figyelmen kívül hagyta ítélezésekor a Met. 11. § (2) bekezdését, a Kp. 2. §-ának (1) bekezdését és 86. §-ának (1) bekezdését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 346. §-ának (4) bekezdését, és a Kúria 30/2017. számú közigazgatási elvi határozatát is.
- [18] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [20] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2022. június 9-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 8-án terjesztette elő az elsőfokú bíróságon, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Megállapította az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is, hogy az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, 26. cikkének (1) bekezdése és 28. cikke nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga, így e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [21] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifogásolta a közigazgatási határozatban használt „menekült státusz” meghatározás jogi jelentőségének bíróság általi értékelését, a származási országa védelmének igénybevételére vonatkozó bírósági döntés és indokolás hiányát, és végül a családtagjai Magyarországon tartózkodásával kapcsolatban tett bírósági megállapítást.
- [23] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az, hogy a bíróság – rámutatva egyben a közigazgatási határozat szóhasználatának helytelenségére –, a „menekült státusz visszavonását” a „menekültkénti elismerés visszavonásaként”, azaz a szöveget tartalma szerint értelmezte, kizárólag a bíróság hatáskörébe tartozó törvényességi-mérlegelési kérdés, amely alkotmányossági kételyt nem támaszt. Úgyszintén nem bír alkotmányjogi relevanciával a családtagokat illetően – egyébként az indítványozó érvelésével összefüggésben – tett bírósági megállapítás, lévén jelen eljárás tárgya kizárólag az indítványozó menekültkénti elismerésének visszavonása volt.
- [24] Az Alkotmánybíróság eljárása során hivatalból beszerezte az indítványozó által végrehajtásában felfüggeszteni, és megsemmisíteni kért, az alperes Menekültügyi Igazgatósága által 2022. január 19-én hozott 106-M-858/2/2022. számú határozatot, melynek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban foglalt érveléssel ellentétben az alperes nem a visszaküldés tilalmával kapcsolatos vizsgálat körében, hanem önálló jogcímként vizsgálta a Met. 11. § (2) bekezdés e) pontja szerinti, a menekültkénti elismerés alapjául szolgáló körülmények megszűnésének kérdését. Ennek okán – mivel a Met. 11. § (2) bekezdésében foglalt

felsorolás bármelyikének fennállása esetén a hatóság köteles az elismerés visszavonása iránt intézkedni – alkotmányos aggályt bizonyosan nem vet fel az a bírósági megfontolás, amely a származási ország védelmének igénybevételével kapcsolatos kérdést már nem vizsgálta.

- [25] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, másrészt az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel az indítvány.
- [27] Mindezek okán az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [28] Mivel az indítvány visszautasításra került a támadott határozat és ítélet végrehajtásának felfüggesztése tárgyában az Alkotmánybíróságnak döntenie nem kellett.

Budapest, 2023. január 17.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1887/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3045/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.V.39.541/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 30. § (5) bekezdése alapján 2022. december 20-án a Kúria útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a Kúria Knk.V.39.541/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. A panasz lényeges tartalma szerint a támadott határozat sérti Alaptörvény az XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert fair eljáráshoz való processzuális alapjogot és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való alapvető jogot.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben az alkotmányjogi panasz, a Kúria végzése és Nemzeti Választási Bizottság (NVB) határozata szerint az indítványozó mint kérelmező, és szervező 2022. október 13-án postai úton nyújtotta be az „Akarja-e, hogy az Országgyűlés vonja meg a bizalmát a kormánytól?” népszavazási kérdést az NVB-hez az Nsztv. 3. § (1) bekezdése szerinti hitelesítés céljából.
- [3] Az NVB 426/2022. számú határozatával a népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadta. Megállapította, hogy jelen népszavazási kezdeményezés célja az, hogy az Országgyűlés a Kormánytól vonja meg a bizalmát. Az alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény 1. cikk (1) bekezdése, 1. cikk (2) bekezdés a) pontja, S) cikke, 20. cikk (1)–(3) bekezdése, (3) bekezdés a) pontja, 22. cikk (1) bekezdése 16. cikk (3) bekezdése, (5) bekezdése b) pontja és (7) bekezdése, 21. cikke – alapján az NVB megállapítja, hogy az Alaptörvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé tenné az Országgyűlés számára, hogy közvetlenül a Kormánytól vonja meg a bizalmat. A kezdeményezésben feltett kérdés tehát az Országgyűlést végrehajtói szerepbe helyezné, amellyel egy olyan új, bizalommegvonásra irányuló eljárásrendet iktatna be az Alaptörvénybe, amely közvetlenül a Kormánnyal szemben lenne kezdeményezhető és amely a népszavazási kezdeményezésben feltett kérdésre adott igenlő válaszok esetén végső soron az Alaptörvény 21. cikkének kiegészítését eredményezné. Az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontja azonban nem teszi lehetővé országos népszavazás tartását az Alaptörvény módosítására irányuló kérdésről.
- [4] Az NVB megállapította azt is, hogy a jelen ügyben vizsgált népszavazási kezdeményezés érvényes és eredményes népszavazás esetén – amennyiben az igenlő válaszok kerülnek többségbe – törvényszerűen vonná maga után a miniszterelnöki tisztség megszűnését is. A miniszterelnöki tisztség megszűnése esetén az Országgyűlésnek új miniszterelnököt kell választania. A kérdés egy érvényes és eredményes népszavazást követően, annak támogatása esetén egy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi kérdés népszavazás útján történő kikényszerítést eredményezne, figyelemmel arra, hogy az a miniszterelnök megbízatásának megszűnését, valamint az új miniszterelnök megválasztását, megbízatásának keletkezését érintené. Az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés e) pontja szerint azonban nem lehet országos népszavazást tartani az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi kérdésről. Tekintettel arra, hogy a kezdeményezés a Kormány megbízatásának megszüntetésén túl a miniszterelnök megbízatásának megszűnését, ezáltal az új miniszterelnök megválasztását irányozza elő, a kérdés az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi kérdésnek minősül, ezért nem lehet országos népszavazás tárgya.
- [5] A kérelmező az NVB határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

- [6] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására nincs törvényes lehetőség. Az Nsztv. 1. § (1) bekezdése szerint az e törvény hatálya alá tartozó eljárásokra a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) Általános részét – az e törvényben foglalt eltérésekkel – kell alkalmazni. A Ve. 224. § (3) bekezdés c) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját. A Ve. 231. § (1) bekezdés d) pontja kimondja, hogy a bírósági felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha nem tartalmazza a 224. § (3) bekezdésében foglaltakat.
- [7] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza a kérelmező személyi azonosítóját, amely hiányosság a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának törvényben nevesített akadálya. A felülvizsgálati kérelemben szereplő adatok (a kérelmező lakcíme, anyja neve, születési helye és időpontja) nem tekinthetők a kérelmező személyi azonosítójának, és jelen eljárásban annak helyettesítésére sem szolgálhatnak. A Ve. 224. § (3) bekezdés c) pontjában előírt személyi azonosító a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 5. § (11) bekezdése alapján a nyilvántartás hatálya alá tartozó polgárt törvényben meghatározott adatkezelés során egyértelműen azonosító, különleges adatra nem utaló – külön törvényben meghatározott módon képzett – számjegysor. E törvény 13. § (1) alapján az érintettet a személyi azonosítójáról a nyilvántartó szerv hatósági igazolvánnyal tájékoztatja. A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 4. § (3) bekezdése szerint a polgár az adatok igazolásának módját csak törvény eltérő rendelkezésének hiányában választhatja meg szabadon. A Ve. 224. § (3) bekezdés c) pontja azonban csak abban az esetben engedi a személyi azonosság igazolásának más módját (így a személyazonosságát igazoló igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet, vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát), ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval. A kérelmező esetében azonban ilyen körülmény nem áll fenn.
- [8] Utalt arra, hogy a Kúria gyakorlata következetes abban, hogy az NVB határozatának érdemi felülvizsgálata kizárt, ha a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza a kérelmező személyi azonosítóját.
- [9] Megállapította azt is, hogy a kérelmező személyi azonosítója az NVB eljárását megindító kérelmen ugyan felüntetésre került, ez azonban nem pótolja a Ve. 224. § (3) bekezdés c) pontja által kifejezetten a bírósági felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi elemeként előírt kellék meglétét. A felülvizsgálati kérelem ezen hiányossága esetére a Ve. 231. § (1) bekezdés d) pontjának kötelezően alkalmazandó rendelkezése jogkövetkezményként a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását írja elő, melynek alkalmazásától a Kúria sem tekinthetett el.
- [10] 1.2. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó – a Ve. és az Nsztv. egyes rendelkezéseit, továbbá „A választási és népszavazási eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslat tárgyában létrejött joggyakorlat-elemző csoport” című kúriai összefoglaló vélemény részletes ismertetése és elemzése, számos alkotmánybírói határozat, az Alaptörvény több rendelkezése felhívása mellett – előadta, hogy „a Kúria által megfogalmazott álláspont, amely az elutasítás oka és jogalapja volt, valójában a feltétlenül szükséges mértéken túlmenően is korlátozza a népszavazás kezdeményezéséhez szükséges alkotmányos alapjog érvényesíthetőségét. Következésképp az elérni kívánt céllal messze nem arányos, hiszen egy alkotmányos alapjogot és annak érvényre juttatását úgy korlátozza, hogy a legfőbb cél, a kérelmező beazonosíthatósága egyébként megvalósult, teljesült, a szükséges adatok megadásra kerültek, csak éppen az ügy teljes dokumentációjából nem azon az iraton, amelyeket a bíróság úgymond elvárt. Miközben, az az irat is a teljes dokumentáció része, amelyiken ez a személyi azonosító felüntetésre került.”
- [11] A panasz szerint „arra a kérdésre kell választ adnia az Alkotmánybíróságnak, hogy összességében *fair*, méltányos, kiegyensúlyozott-e az az eljárás, amelyben a Nemzeti Választási Bizottság nem tett eleget teljeskörűen tájékoztatási kötelezettségének és a bíróság ezt a tényt a döntéshozatala során figyelmen kívül hagyta. Ezért is [...] ebben a kérdéskörben megállapítható, hogy a megtévesztő, nem teljes körű bírósági tájékoztatás korlátozza az alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert *fair* eljáráshoz való processzuális alapjogot.”
- [12] A panasz lényegében azt sérelmezte, hogy a Kúria indokolatlanul minősítette hiányosnak az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, jóllehet bírósági felülvizsgálati kérelme az ügy irataival együtt eleget tett a Ve. szerinti követelményeknek. A panasz szerint „[s]emmiféle alkotmányos érdek nem fűződik ahhoz, hogy a népszavazás kezdeményezőjét megfosszák az információs önrendelkezési jogától a tekintetben, hogy mely személyes adataival kívánja magát beazonosítani.”

- [13] 1.3. Az alkotmányjogi panaszban – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése idézése mellett – szerepel az Alaptörvény XV. cikke, IX. cikk (1) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, XXIII. cikk (7) bekezdése, továbbá a panasz szerint a rendeltetészerű joggyakorlás elve, a védekezéshez fűződő jog, valamint a jogbiztonság sérelme. Ezeknek az alaptörvényi rendelkezéseknek, jogoknak és elvnek a sérelmével kapcsolatban azonban a beadvány a kúriai végzéssel mint bírói döntéssel összefüggésbe hozható, az Abtv. 29. §-a tükrében értékelhető, megfelelő tartalmi indokolást nem tartalmaz, ezért e körben nem kellett vizsgáldnia az Alkotmánybíróságnak. A panasz utal arra is, hogy a szabályozásnak a hiányosságát a bírói gyakorlat nem pótolhatja.
- [14] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [15] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [16] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel a sérelmezett kúriai végzéssel zárult eljárásban (és azt megelőző NVB előtti eljárásban is) félként szerepeltek, a bírósági felülvizsgálati kérelmet ő terjesztette elő. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, további jogorvoslat nincs számára biztosítva.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül, azaz a Kúria döntésének a Magyar Közlönyben történt közzétételétől – 2022. december 15. napja – számított nyolc napon belül érkezettnek minősül [Nsztv. 30. § (5) bekezdés].
- [18] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati kérelmet mint jogorvoslatot érdemi vizsgálat nélkül elutasító kúriai végzést a panasz tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében garantált tisztességes bírósági tárgyaláshoz, illetve a jogorvoslati jogot érintően tartja az Alaptörvénybe ütközőnek.
- [20] Az Alkotmánybíróság jogorvoslati jog vonatkozásában állandó gyakorlattal rendelkezik. Az Alkotmánybíróság 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatában összefoglaló jelleggel rögzítette: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. [...] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.” (Indokolás [38]–[39]) A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy az NVB érdemi, ügydöntő határozata tekintetében a bírósághoz, vagy a magasabb fórumhoz fordulásnak a lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a bírói út vagy a jogorvoslat korlátozott lett volna. Szakjogi jogértelmezési kérdés, hogy a Ve.-nek a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi elemeire vonatkozó előírásait hogyan kell értelmezni, és miként kell eljárni a törvény kötelező előírása alapján, ha a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza a kérelem benyújtójának – a törvény által megkövetelt – személyi azonosítóját.
- [21] Az indítvány kapcsán az állapítható meg, hogy az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal és a jogorvoslati joggal kapcsolatban a tartalma szerint a Kúria döntésének a szakjogi, törvényességi szempontú felülbírálatára irányult, illetve a törvényi szabályozásnak a kritikáját tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következétes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére (lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]). Ezt figyelembe véve az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai végzéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak. Törvényértelmezési kérdés az, hogy a Kúriához benyújtott kérelem milyen esetben felel meg a Ve. szerinti követelményeknek. A Kúria indokolta döntését, a döntését megalapozó érveket a végzés indokolása tartalmazza; a Kúria kifejtette, hogy a konkrét esetben a kérelem alapján érdemi eljárásnak miért nincs helye. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét indítvány kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ami miatt az indítvány befogadása és érdemi vizsgálata indokolt lett volna.

- [22] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 17.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2895/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3046/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.IV.39.514/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Ésik Sándor ügyvéd által képviselt Egészséges Magyarországért Választási Párt (EMVP) I. rendű indítványozó, valamint a Tisztelet és Szabadság Párt (TISZA) II. rendű indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 30. § (5) bekezdése alapján 2022. december 16-án a Kúria útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az I. és II. rendű indítványozó az alkotmányjogi panaszban a Kúria Knk.IV.39.514/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. A panasz szerint a támadott határozat sérti Alaptörvény R) Cikk (3) bekezdése, XXIII. cikk (1) bekezdése és (7) bekezdése, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 133. § (2)–(3) bekezdése rendelkezéseit. „A támadott határozat azért alkotmány sértő, mert a fenti jogszabályok előírásait megszegve korlátozza a felülvizsgálati kérelem előterjesztőinek, valamint a népszavazásra bocsátott kérdés támogatóinak választójogát.”
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben az alkotmányjogi panasz, a Kúria végzése és Nemzeti Választási Bizottság (NVB) határozata szerint az I–II. rendű indítványozók mint kérelmezők, és I–II. rendű szervezők, valamint a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt „felszámolás alatt” (FKgP „fa”) (a továbbiakban: III. rendű szervező) (a továbbiakban együtt: a Szervezők) 2022. július 20-án – közösen – országos népszavazást kezdeményeztek abban a kérdésben, hogy „Támogatja-e Ön, hogy a magyar Országgyűlés soron kívül tűzze napirendre, tárgyalja meg és döntsön Magyarország csatlakozásáról az Európai Ügyészséghez?” A kezdeményezéshez 53 választópolgár támogató aláírását és „Felszámolóbiztosi nyilatkozatot” csatoltak. A támogatói aláírásokból 40 megfelelt az Nsztv. 4. § (3) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek, ezért a Nemzeti Választási Iroda (NVI) elnöke a népszavazásra javasolt kérdést az Nsztv. 10. § (2) bekezdésére figyelemmel az NVB elé terjesztette.
- [3] Az NVB 401/2022. számú határozatával a népszavazásra javasolt kérdés elbírálását érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az NVB az ismételten benyújtott kezdeményezés formai vizsgálata alapján megállapította, hogy abban a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt – mint a Szervezők egyike – neve a közhiteles bírósági nyilvántartásban foglaltakkal egyezően a „felszámolás alatt” toldattal szerepel.
- [4] Megállapította, hogy a kezdeményezést az említett párt részéről nem a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában feltüntetett, a párt képviselőjeként eljárni jogosult személy, azaz a felszámolóbiztos látta el kézjegyével. Szervezők a kezdeményezés mellékleteként csatoltak egy „Felszámolóbiztosi nyilatkozat” elnevezésű dokumentumot, amelyben a felszámolóbiztos 2022. május 18. napján a Fővárosi Törvényszék 17. Fpk.1660/2020. szám alatt folyamatban lévő felszámolási eljárás felszámolóbiztosaként akként nyilatkozik, hogy „a Párt Elnöksége jogosult elnökségi ülést tartani, választmányt összehívni és az új Elnökséget megválasztani. Az Elnökség jogosultsága továbbá a felszámolási egyezség megkötésére felhatalmazott személyt kijelölni, aki a felszámolás alapján egyezséget köt az Adós Párt hitelezőivel.”
- [5] Az NVB megállapította – az Nsztv. 1. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja, 3. § (1) bekezdés 7. pontja, 133. § (1) bekezdése, valamint 215. § a) pontja alapján –, hogy a kezdeményezés formai hibában szenved, mert a kezdeményezést a III. rendű szervező – melynek neve a közhiteles bírósági nyilvántartásban a „felszámolás alatt” toldattal szerepel – részéről nem a párt képviselőjeként eljárni jogosult

személy, mint felszámolóbiztos látta el kézjegyével. Az NVB megvizsgálta a Szervezők által csatolt nyilatkozatot és megállapította, hogy az nem alkalmas a közhiteles nyilvántartás adataival szembeni ellenbizonyításra, illetve arra, hogy az a III. rendű szervező képviselőjeként (elnökeként) eljáró magánszemély képviseleti jogát más módon igazolja, aki – a civil szervezetek bírósági nyilvántartása mint közhiteles nyilvántartás adatai szerint – nem tekinthető a felszámolás alatt álló párt képviselőjének. Hivatkozott továbbá a választási ügyekben a Ve. 133. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó kúriai gyakorlatra (Kvk.II.37.677/2020/6.), melyet a népszavazási kezdeményezés elbírálása – a Ve. 133. § (1) bekezdésével megegyező módon rendelkező Nsztv. 3. § (5) bekezdése alkalmazása – során is irányadónak tekintett.

- [6] Az I. és II. rendű kérelmezők az NVB határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő. A Kúria az NVB 401/2022. NVB számú határozatát helybenhagyta. A Kúria – utalva közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. § (13) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 85. § (1) bekezdésére – megállapította, hogy döntése nem terjedhetett túl a felülvizsgálati kérelem keretein. Így a Kúria – a III. rendű szervezővel szemben az NVB által megállapított formai hiba fennállásával kapcsolatos jogszabálysértés megjelölése hiányában – nem vizsgálhatta, hogy az NVB jogszerűen állapította-e meg, hogy a kérelem a III. rendű szervező tekintetében formai hibában szenvedett, az nem jogosulttól származott. A Kúria azt vizsgálta, hogy szervező közös kezdeményezése esetén az egyik szervezővel szemben megállapítható formai hiba kihat-e a többi szervezőre. Felhívva az Nsztv. 2. § (1) bekezdés *b*) pontját, a 2. § (2) bekezdését, a 4. § (1) bekezdését, megállapította: több szervező együttes népszavazási kezdeményezése a kérdés hitelesítése iránti eljárásban egységes kezdeményezésnek minősül, bármelyik szervezővel szemben fennálló formai hiba esetén a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának van helye.
- [7] 1.2. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozók előadták, hogy az eldöntendő jogkérdés az, hogy több jelölő-szervezet esetén az egy jelölő szervezetet érintő szabálytalanság kihat-e a többi jelölő szervezetre. Erre a kérésre a válasz nem, vagyis a népszavazásra javasolt kérdés érdemi vizsgálatát nem lehet mellőzni ebből az okból.
- [8] A panasz szerint a Ve. 133. § (2)–(3) bekezdései rögzítik, hogy ha több listán szereplő jelölt van, akkor a listát akkor is nyilvántartásba kell venni, ha valamelyik jelöltet nem lehetne, de ettől függetlenül a lista egyébként nyilvántartásba vehető. „A népszavazási kérdés több előterjesztőjére a Ve. speciális szabályt nem tartalmaz, ezért erre az analógia és az Alaptörvény általános szabályai alkalmazandók. Ez pedig azt diktálja, hogy ha van kellő számú aláíró személy, és van legalább egy olyan természetes vagy jogi személy, aki »jelölő szervezetként«, vagyis a kérdés előterjesztőjeként, a népszavazás szervezőjeként »nyilvántartásba vehető« akkor nem lehet megtagadni a népszavazásra javasolt kérdés érdemi vizsgálatát. Ha ugyanis az NVB ezt teszi, akkor azzal megsérti azt az alapvető alkotmányos elvet, hogy a népfeliséget, melynek gyakorlása az általános és egyenlő választójog gyakorlásával valósul meg, nem szabad indokolatlanul korlátozni. Az NVB a döntéssel a három szervezet közül kettőnek, és valamennyi szabályosan aláíró támogatónak a választójogát korlátozta azért, mert az NVB szerint egyik jelölő szervezet – egyébként joghézag miatt tisztázatlan módon – nem a megfelelő képviselővel járt el.” Utaltak arra, hogy önmagában az a tény, hogy a kezdeményezők akár úgy is dönthetnének, hogy a „problémás” társukat hátrahagyva újra benyújtják a kezdeményezést, nem eredményezi az alapjogsérelem elhárulását, mert a népszavazási kezdeményezés időpontjának meghatározó jelentősége van.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [10] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel a sérelmezett kúriai végzéssel zárult eljárásban (és azt megelőző NVB előtti eljárásban is) félként szerepeltek, a bírósági felülvizsgálati kérelmet ők terjesztették elő. Az indítványozók a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, további jogorvoslat nincs számukra biztosítva.

- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül, azaz a Kúria döntésének a Kúria közleményeként a Magyar Közlönyben történt közzétételétől – 2022. december 9. napja – számított nyolc napon belül érkezettnek minősül [Nsztv. 30. § (5) bekezdés].
- [12] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban az NVB határozatát helybenhagyó kúriai végzést az Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (7) bekezdésében garantált választójogot, illetve a népszavazáson részvétel jogát érintően tartják az Alaptörvénybe ütközőnek. Sérelmezték továbbá, hogy a Kúria végzésében megjelenő jogértelmezés a Ve. 133. § (2)–(3) bekezdésével ellentétes.
- [14] Az indítvány kapcsán megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz a tartalma szerint a Kúria döntésének – amely egyebek között az Nsztv. 2. § (1) bekezdés *b*) pontját, 2. § (2) bekezdését, és a 4. § (1) bekezdését értelmezte – a törvényességi szempontú felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Ezt figyelembe véve az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai végzéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak. Törvényértelmezési kérdés az, hogy több szervező együttes népszavazási kezdeményezése a kérdés hitelesítése iránti eljárásban egységes kezdeményezésnek minősül-e, továbbá a bármely szervezővel szemben fennálló formai hiba esetén a kérelem NVB általi, érdemi vizsgálat nélküli elutasításának helye van-e. A Kúria indokolta döntését, a döntését megalapozó érveket a végzés indokolása tartalmazza; a Kúria kifejtette, hogy a konkrét esetben miért volt helye a népszavazásra javasolt kérdés elbírálása érdemi vizsgálat nélküli elutasításának az NVB által. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét indítvány kapcsán az Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ami miatt az indítvány befogadása és érdemi vizsgálata indokolt lett volna.
- [15] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 17.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2876/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3047/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság mint másodfokú fegyelmi bíróság Kjö.Fgyf.1/2021/5. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság mint másodfokú fegyelmi bíróság Kjö.Fgyf.1/2021/5. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítása és az Abtv. 43. §-a alapján megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alapul szolgáló ügyet illetően a közjegyzőként eljáró indítványozó előadta, hogy a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) elnökének feljelentése nyomán fegyelmi eljárás indult ellene, mivel a közjegyzői díjszabás előírásait nem megfelelően alkalmazta. Az alapul szolgáló esetben – több évtizede ügyfél – cég banki folyószámlájához kapcsolódó (másik cég általi) kezességet garanciavállalásra módosították, és ennek a szerződésmódosításnak közjegyzői okiratba foglalása során nem a közjegyzőkre irányadó 22/2018. (VIII. 23.) IM rendelet (a továbbiakban: Díjrendelet) szerinti ügyérték alapján [Díjrendelet 9. § (1) bekezdése] állapította meg a munkadíjat, hanem azt a szabályt alkalmazta, miszerint ha nem állapítható meg az ügyérték, úgy a ráfordított munkaóra (költségátalány, készkiadás) (Díjrendelet 12. § és 13. §) figyelembevételével történhet a díj kiszabása. Az indítványozó később – más hasonló esetekről tudomást szerezve – a díj megállapítást módosította, és a díj többletet kiszámlázta. Ennek ellenére a feljelentés megtörtént, majd annak nyomán a fegyelmi eljárást lefolytatták. Első fokon a fegyelmi bíróság az indítványozó vétkességét megállapította, azonban a fegyelmi büntetés kiszabását mellőzte. Az indítványozó felmentésért, a minisztérium képviselője büntetés kiszabása érdekében fellebbezett. Az ennek nyomán eljáró Közjegyzői Másodfokú Bíróság részben megváltoztatva az első fokú határozatot a fegyelmi vétség megállapítása mellett fegyelmi büntetesként pénzbírságot szabott ki.
- [3] Az indítványozó ezt követően az Alkotmánybírósághoz fordult. Hiánypótlásra felhívás nyomán módosított alkotmányjogi panaszában a jogerős határozat, illetve az azt megelőző eljárás alaptörvény-ellenességét a VI. cikk (3) bekezdése, a XXVIII. cikk és 28. cikk sérelmére tekintettel állította. Emellett az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket is sérelmezte, azonban e tekintetben alkotmányossági szempontból értékelhető érvelest nem tartalmaz a beadvány.
- [4] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [5] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [6] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megvizsgálta, hogy az indítványozó fegyelmi ügyében eljáró bíróságok az Alaptörvény szerinti bíróságnak minősülnek-e, így határozatuk az Abtv. 27. §-a szerint vizsgálható-e. Visszatulva korábbi határozataira – 32/2002. (VII. 4.) AB határozat [ABH 2002, 153, 159–160.]; 13/2013. (VI. 17.) AB határozat – az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a közjegyzők fegyelmi ügyében

- eljáró fegyelmi bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti független és pártatlan bíróságnak tekinthetők, ezért határozatuk alkotmányjogi panasszal megtámadható [28/2019. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [7] Az indítványozó a sérelmezett határozattal zárult ügyben eljárás alá vont személy volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria tájékoztatása szerint az indítványozó jogi képviselője a Kúria határozatát 2022. január 18-án vette át. Az alkotmányjogi panaszt március 23-án adta postára, a 64. napon. Elkésett indítványával egyidejűleg igazolási kérelmet is benyújtott, melyben arra hivatkozott, hogy a büntetés végrehajtása elengedését kérte, kérelmét azonban a MOKK elutasította. Az elutasító válasz kézhezvételét követő 2. napon az alkotmányjogi panaszt benyújtotta. Az Alkotmánybíróság egyesbírói eljárásban az igazolási kérelemnek helyt adott, erre tekintettel az alkotmányjogi panasz beadvány nem tekinthető elkésettnek. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [9] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, és a sérelmezett határozatot, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Azonban a VI. cikk sérelmére vonatkozóan az indítványozó alkotmányossági érvelést nem adott elő, ezért e tekintetben nem teljesült az Abtv. 52. § (1) bekezdés (1b) pontjában foglalt határozott kérelem követelménye, így ezen részében az alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában többek között megjelölte az Alaptörvény 28. cikkét, azonban mivel az nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható [pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [11] A beadványban szereplő – az Alaptörvény XXVIII. cikke tekintetében – állított alapjogi sérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem vétkességének megállapítását és a fegyelmi büntetés kiszabását sérelmezte. Azt kifogásolta, hogy „a II. fokú fegyelmi bíróság semmilyen mérlegelést nem eszközölt még a tényállásszerűség megállapítása, de a vétkesség, a büntetés terén főképpen nem, ezzel az igazságszolgáltatásban betöltött szerepét nem látta el, így eljárása tisztességtelen”. Az indítványozó szerint a „fegyelmi ügyekben eljáró bíróságoknak az Alaptörvény 28. cikke alapján látni kellett volna a vonatkozó anyagi és eljárási jogszabályok abszurditását”. Álláspontja szerint az lett volna a helyes, ha felmentő döntést hoz a fegyelmi bíróság, illetve „a II. fokú fegyelmi eljárás során a mérlegelést bátor módon felvállaló I. fokú határozatot helyben” hagyja.
- [12] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések, és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]]. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró fegyelmi bíróságok részletesen foglalkoztak a Díjszabás vonatkozó előírásainak alkalmazhatóságával, valamint a vétkesség megállapítása és az ahhoz fűződő szankció kiszabása körében releváns körülménnyel.
- [13] 4. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése

értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/851/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3048/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.028/2022/7. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, dr. Karsai Dániel András ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.028/2022/7. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és az Abtv. 43. §-a szerinti megsemmisítése iránt.
- [3] 1.1. Az alapul szolgáló ügy lényege röviden összefoglalva a következő: az indítványozó informatikusként dolgozik kormányhivatalban. A járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Járásv.) 7/A. § (3) és (5) bekezdése alapján 2015. május 1-jétől megállapított illetménye a korábbi illetményénél jóval alacsonyabb lett, így Kormánytisztviselői Döntőbizottsághoz fordult, mely határozatával elutasította a panaszát. Az indítványozó ezt követően bírósághoz fordult, keresete illetménykülönbözet és annak az esedékességtől számított kamatai, továbbá készenléti díj és rendkívüli munkáért járó díj megfizetésére irányult.
- [4] Az elsőfokú bíróság az indítványozó kereseti kérelmei közül részítéletében kizárólag az illetménykülönbözettel kapcsolatos igényt bírálta el, nem vizsgálta a készenléti díjjal és a túlmunka díjjal kapcsolatos kereseti kérelemben foglaltakat. Az indítványozó indítványa alapján az elsőfokú bíróság a peres eljárás felfüggesztésével egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett, melyet az Alkotmánybíróság a 3068/2021. (II. 24.) AB határozatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében elutasított, egyebekben visszautasított. Ezt követően az indítványozó kereseti kérelmét az illetménykülönbözetre vonatkozóan az elsőfokú bíróság részítéletében elutasította, melyet a másodfokú bíróság helybenhagyott. Fellebbezésében a felperes arra hivatkozva állította az elsőfokú bíróság döntésének jogsértő voltát, hogy az érdemi döntés meghozatalakor alkalmazott jogszabály nemzetközi szerződéssel ellentétes. Ennek megállapítása érdekében kérte az illetményének megállapításakor alkalmazott 2015. április 15-étől hatályos Járásv. 7/A. § nemzetközi szerződésbe ütköző volta megállapítása érdekében az Alkotmánybíróság eljárásának bírói kezdeményezését. Az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelem kapcsán az Ítéltábla kitért arra, hogy az előtte fekvő ügyben alkalmazhatónak találta a BH2014.317. számú döntésben kifejtetteket (Mfv.III.10.508/2013). Eszerint a polgári perben a jogorvoslat nem irányulhat arra, hogy az elsőfokú bíróság által mellőzött normakontroll iránti eljárásra a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése alapján kerüljön sor. A bírói kezdeményezés, a normakontroll iránti indítvány előterjesztése a bírói függetlenség része, a bírósági szervezeti hierarchiától független jogintézmény, ezért ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére vagy mellőzésére a bíró jogorvoslat útján sem kötelezhető. Az elsőfokú bíróság indítványa kitért a nemzetközi szerződésbe ütközés kérdésére, azonban azt – az indokolás hiányossága miatt – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta. Az elsőfokú bíróság egyebekben nem látta indokoltnak a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát.
- [5] Az Ítéltábla ezért a fellebbezés alapján nem látott lehetőséget az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az elsőfokú bíróság normakontroll iránti eljárásával összefüggésben (Ítélet [33]). Az Ítéltábla a fellebbezési eljárásban sem találta indokoltnak az elsőfokú bíróság által kezdeményezett alkotmánybírósági eljárás kiegészítését a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata körében, és arra hivatkozott, hogy ezen döntését nem köteles részletesen indokolni, amennyiben nem észlel alaptörvény-ellenességet, illetve nem kezdeményezi az ügyben

alkalmazandó jogszabály alkotmányossági vizsgálatát. Ezzel összefüggésben hivatkozott a BH 2018.210. döntésben kifejtettekre, miszerint a bíró nem köteles részletesen, alaptörvényi érvek felsorakoztatásával indokolni, amennyiben nem észlel alaptörvényellenességet, illetve nem kezdeményezi az ügyben alkalmazandó szabály alkotmányossági vizsgálatát. Amennyiben ugyanis a bírónak kötelező lenne megindokolnia, hogy az általa alkalmazandó jogszabály miért nem sérti a fél által felhívott alkotmányi tételeket, vagy egyáltalán, ha a normával szemben valamilyen módon igazolni kényszerülne, hogy az alkotmányos, úgy a bíró közvetlenül vagy közvetve az Alkotmánybíróság Alaptörvényben rögzített hatáskörében járna el, az Alkotmánybíróság hatáskörét vonná el (Ítélet [34]). Ugyanakkor arra is rámutatott az Ítélet, hogy a felperes az alkalmazandó hazai jogszabály tartalmát nem vitatta, és azt sem vitatta, hogy 2015. május 1. és 2016. december 31. között az illetményét ennek megfelelően állapította meg az alperes. A Kúria az Mfv.II.10.535/2017/4. számú határozatában pedig – lényegét tekintve azonos tényállás mellett – már állást foglalt, és azt állapította meg, hogy a munkáltató (a jelen ügyben is ugyanazon alperes) a Kttv. rendelkezéseinek megfelelően járt el az illetmény megállapításakor, intézkedése nem volt jogszabálysértő (Ítélet [35]).

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően a részítélet ellen az Alkotmánybírósághoz fordult, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikk sérelmét állítva. Álláspontja szerint „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, hogy ha egy peres eljárásban a fél kezdeményezi, hogy a bíró forduljon az Alkotmánybírósághoz az alkalmazandó jogszabály alkotmányossági vizsgálatát kérve, összeegyeztethető-e az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való joggal az, hogy ha az eljáró bíró e kezdeményezéssel nem ért egyet, az ügyben meghozott döntésében csupán arra utal, hogy nem találta indokoltnak indítvány benyújtását az Alkotmánybírósághoz, de döntését érdemben nem indokolja meg, mi több, kifejezetten elutasítja ilyen indokolás elkészítését. Indítványozó álláspontja szerint ugyanis, ha a bíróság nem ad számot döntésének okairól, akkor nem teljesíti az indokolási kötelezettségét és ezzel megsérti Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát.”
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [8] 2.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvényellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] Az indítványozó az alapügy tárgyát képező eljárásban felperes, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a)* pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A sérelmezett másodfokú részítéletet – az indítványozó tájékoztatása szerint – 2022. április 11. napján kézbesítették. Az alkotmányjogi panaszt 2022. június 3. napján – a törvényes határidőn belül – érkezett az első fokon eljáró bíróságon. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, és a sérelmezett részítéletet, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában többek között megjelölte az Alaptörvény 28. cikkét, azonban mivel az nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [13] A beadványban szereplő – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állított – alapjogi sérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alapjogsérelmet tárt fel, hanem – bár az alkalmazott jogszabály tartalmát és részben annak alkalmazását sem vitatta – azt kívánta elérni, hogy nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát kezdeményezze az eljáró bíróság. Álláspontja szerint az veti fel az Abtv. 29. § szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, hogy a bíróság mellőzte az általa (mint felperes) indítványozott alkotmánybírósági vizsgálat kezdeményezését, és azt nem is indokolta meg. Azonban a bíróság a sérelmezett rész-ítélet meghozatala előtt – a per felfüggesztése mellett – az Alkotmánybírósághoz fordult, bírói kezdeményezése nyomán részben elutasító, részben visszautasító határozat született. Az eljáró bíróságok részletesen foglalkoztak mind az ügyben lefolytatott alkotmánybírósági eljárással, mind pedig az annak alapjául szolgáló bírói kezdeményezéssel, külön kitérve arra, hogy abban szerepelt a nemzetközi szerződésbe ütközés kérdése is, valamint hogy miért nem tartják indokoltnak az ismételt kezdeményezést.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálata nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró bíróságok részletesen foglalkoztak az alkotmánybírósági eljárás bírói kezdeményezésének kérdésével, kellő részletességgel indokolva azt.
- [15] 3. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1646/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3049/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.232/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók – jogi képviselőjük (dr. Csitos Eszter ügyvéd) útján – 2022. május 10-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2022. június 30-án benyújtott indítványkiegészítésükben kérték a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VI.30.232/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleményük szerint ellentétes az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésével, T) cikk (1)–(4) bekezdésével, I. cikk (1), (3) és (4) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, 25. cikk (1) és (2) bekezdésével, 26. cikkével, illetve 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozók egy kölcsön megfizetése iránti polgári per (I. és II. rendű) alperesei voltak. Az indítvány alapján szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] A per felperesének jogelődje, valamint a per I. rendű alperese között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, melynek célja egy személygépjármű I. rendű alperes általi megvásárlásának lehetővé tétele volt, melyhez az önerőn túli részt a felperes jogelődje biztosította. A kölcsönszerződés értelmében a svájci frankban nyilvántartott kölcsön összegét és annak kamatait forintban 120 havi részletben kellett 2007 decemberétől kezdődően visszafizetni. A kölcsön visszafizetésére a II. rendű alperes vállalt készfizető kezességet. Mivel az adós több havi részlettel is elmaradt, ezért a kölcsönadó a szerződést azonnal hatállyal felmondta, lejárttá téve a kölcsön fennmaradó összegét és annak a szerződésben kikötött ügyleti kamatait. Mivel ezt sem az I. rendű, sem a II. rendű alperes nem fizette meg, a felperes fizetési meghagyás kibocsátását kérte, majd az azzal szembeni ellentmondás folytán perré alakult eljárás lefolytatására a Kecskeméti Járásbíróság előtt került sor, amely a keresetnek helyt adva 8.P.20.567/2019/9. számú ítéletével egyetemlegesen kötelezte az adós I. rendű alperest és a készfizető kezes II. rendű alperest 3 189 963 Ft lejárt tőke- és kamattartozás, azaz a kölcsön fennmaradó összege és annak járulékai, továbbá ügyleti kamat és a perköltség megfizetésére.
- [4] Indokolásában kimondta, hogy a felperes részéről a szerződésben és az annak kötelező mellékletét képező üzletszabályzatban történő tájékoztatás az árfolyamkockázatról egyértelmű volt, az I. rendű alperes háromhavi összeggel maradt az azonnali hatályú felmondás időpontjában adós, így a felmondás a szerződésnek megfelelően, jogszerűen történt, amely maga után vonja a fennálló tartozás egyösszegű megfizetésének kötelezettségét, melyre az adós és a kezes egyetemlegesen kötelesek. Az I. rendű alperes hivatkozott ugyan arra, hogy a felperes az üzletszabályzat előzetes megtekintését nem biztosította, hogy az árfolyamkockázatról nem kaptak megfelelő tájékoztatást, illetve hogy a felperes képviseletében eljáró személy valójában nem rendelkezett képviseleti jogosultsággal, ezeket azonban a szerződés maga, illetve a perben beszerzett bizonyítékok a járásbíróság szerint egyértelműen cáfolták. Az árfolyamkockázatról teljes körű tájékoztatás szerepelt mind a szerződésben, mind az annak részévé vált üzletszabályzatban mint általános szerződési feltételekben, mely kiterjedt a forintárfolyam felső határának hiányára és arra a tényre, hogy ennek bekövetkezése esetén az árfolyamkockázat kizárólag a kölcsönvevőt terheli. A szerződésben maga az alperes igazolta aláírásával, hogy az üzletszabályzatot ismeri és azt magára nézve kötelezőnek ismeri el mint a szerződés részét; a felperes jogelődje nevében eljáró személy képviseleti jogosultságát pedig a perben egyértelműen igazolták.
- [5] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 2.Pf.21.210/2020/5. számú, jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy a releváns tényeket az elsőfokú bíróság feltárta, és azokból okszerű következtetésekkel jogszerű döntést hozott. Arra az alperesi hivatkozásra, miszerint

az elszámolás alapján még a felperes tartozott volna neki, megállapította, hogy tényszerűen az I. rendű alperes a tőketartozással és a kamatok megfizetésével három havi késedelemben volt, így a szerződés felmondása és a kölcsön lejárttá tétele jogszerű volt. Részletesen indokolta, hogy mi alapján nem lehet határozott összegű kölcsönként tekinteni a szerződés tárgyára, és azt is, miért alaptalan az az alperesi hivatkozás, miszerint a kölcsönadó a tájékoztatási kötelezettségének ne tett volna eleget. Mivel az elszámolás megfelelő volt, annak számszaki megfelelőségének kétségbe vonására az alperes maga sem terjesztett elő bizonyítási indítványt, így az elsőfokú bíróság döntése mind jogalapját, mind az összecszerúséget tekintve jogszerű és ténybelileg megalapozott volt.

- [6] Az alperesek felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott, Gfv.VI.30.232/2021/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az alperesek azon ismételt hivatkozását, mely szerint a kölcsön fix összegű lett volna, az első- és a másodfokú ítéleti indokolásokkal egyetértve, alaptalannak tartotta, mivel azt maga a szerződés és az üzletszabályzat szövege egyértelműen cáfolta. Nem tartotta megtevéstőnek és így tisztességtelennek e kitételek szövegezését sem, így az erre vonatkozó alperesi érvelést sem fogadta el. Összességében az alperes számos, az Európai Unió Bírósága által meghozott ítéletre, továbbá alkotmánybírósági határozatokra hivatkozott, de konkrét jogszabályi rendelkezések megsértését nem jelölte meg, ezért az ezzel kapcsolatos hivatkozásokat a Kúria nem vizsgálhatta. Egyebekben a felülvizsgálati kérelmet, így a jogszabályi rendelkezéssel megjelölt árfolyamkockázati tájékoztatóval és a kockázatviselés felső határának hiányával kapcsolatos, a szerződés érvénytelenségére vonatkozó alperesi hivatkozásokat megalapozatlannak, a megállapított tényekkel ellentétesnek találta.
- [7] 3. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a támadott kúriai döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleményük szerint ellentétes az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésével, T) cikk (1)–(4) bekezdésével, I. cikk (1), (3) és (4) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, 25. cikk (1) és (2) bekezdésével, 26. cikkével, illetve 28. cikkével.
- [8] Nagyobb részt az általuk hivatkozott konkrét alaptörvényi rendelkezésekkel össze nem kötött, általános jellegű érvelésük szerint a bíróságok, így a Kúria is, tévesen állapították meg a tényállást, mivel az I. rendű alperes a szerződés felmondásakor egyértelműen túlfizetésben volt, ezért az alperesek pernyertességének lett volna helye. A kúriai ítélet továbbá nem vette figyelembe az Európai Unió Bíróságának vonatkozó döntéseit, így a támadott ítélet sérti az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdését. Azzal pedig, hogy a Kúria konkrét jogszabályi rendelkezések megsértésére való hivatkozást követelt meg, az indítványozók rendkívüli jogorvoslathoz való jogát vonta el.
- [9] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [10] Számos alaptörvényi hivatkozás eleve nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott azon feltételnek, miszerint a támadott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát kell, hogy sértse. Emiatt az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésével, T) cikk (1)–(4) bekezdésével, I. cikk (1), (3) és (4) bekezdésével, 25. cikk (1) és (2) bekezdésével, 26. cikkével, illetve 28. cikkével kapcsolatos indítvány érdemi elbírálásra alkalmatlan.
- [11] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban a panasz nem tartalmaz érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott kúriai döntés azt miért sérti. Ennek alapján az indítvány e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti feltételnek, melynek értelmében a panaszban tartalmaznia kell az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [12] Egyebekben pedig az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a felülvizsgálati döntést hozó, továbbá a felülvizsgálati döntés által helybenhagyott első- és másodfokú ítéletek által megállapított tényállást, illetve az ebből levont jogi következtetéseket kifogásolják. Indítványuk lényege, hogy a bíróságok tévesen állapították meg a tényállást, és ebből fakadóan polgári jogilag helytelen ítéletet hoztak.

- [13] Mivel az indítvány a támadott bírósági döntés tartalmi kritikáját, ezen belül a bírósági bizonyításfelvétel és bizonyítékértékelés, illetve az anyagi jogi és eljárási jogszabályok bírósági értelmezésének kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [14] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése, beleértve az eljárási rendelkezések értelmezését is, a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [15] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.232/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1131/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3050/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 62.Bv.2789/2021/2. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.118/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Visontai Csongor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2017. január 16. napján kártalanítási kérelmet nyújtott be az illetékes büntetés-végrehajtási intézetnél. Kérelmében a 2012. június 20. és 2017. január 16. (a kérelme benyújtásának) napja közötti fogvatartási időszak során tapasztalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményeket kifogásolta. Az indítványozó korábbi fogvatartott, hivatkozott többek között a túlzásfoltosság mellett a kellő fény, meleg víz és szellőztetés hiányára, a kártevők zárkában történő jelenlétére, továbbá az illemhely nem megfelelő leválasztására. Nyilatkozott ezen felül arról, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJB) sérelemdíj, illetve kártalanítás megállapítása miatt nem nyújtott be keresetet.
- [3] A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 62.Bv.2789/2021/2. számú végzésével a kérelme, – 2016. december 31. napjáig tartó időszak tekintetében – mint nem jogosulttól származót a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 75/L. § c) pontjára figyelemmel, valamint a 2017. januártól kezdődő időszak tekintetében – miután az alapvető jogok nem sérültek, és így nem teljesültek a Bv. tv. 75/B. § (1) bekezdésében foglalt kritériumok – elutasította.
- [4] A bíróság szerint a fogvatartási időintervallummal összefüggésben kártalanítás nem illeti meg az indítványozót, mivel esetében a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontjaiban foglalt törvényi feltételek nem álltak fenn. Ugyanis – a kártalanításra jogosultak körét kibővítő – ezen szabályokat beiktató a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) hatálybalépése előtt egy éven belül nem szűntek meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények, illetőleg emiatt az EJB-hez sem nyújtott be kérelmet az indítványozó.
- [5] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó védőjén keresztül fellebbezéssel élt, amelyben többek között arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság törvénysértő módon utasította el a 2017. előtti fogvatartási időszak érdemi vizsgálatát.
- [6] A fellebbezés folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék végzésében az elsőfokú döntést helybenhagyta annak helyes indokaira figyelemmel a 4.Bpkf.118/2022/2. számú végzésével. Megjegyezte a másodfokú bíróság a 2017. előtti fogvatartási időszakkal kapcsolatban, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése kimondja, hogy a kártalanítási igény attól a naptól számított 6 hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. A 2017. január 1. napját megelőző sérelmes időszak tekintetében benyújtott kérelmekre, függetlenül attól, hogy a jogsértő körülmények folyamatosak voltak a Mód. tv. hatálybalépését követően is, a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján a 6 hónapos jogvesztő határidő az irányadó, amely a Mód. tv. hatálybalépésének napján 2017. január 1-jén kezdődik.

- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 62.Bv.2789/2021/2. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.118/2022/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy az eljáró bíróságok tisztességtelen módon, alaptörvény-ellenes okokra hivatkozva utasították el kártalanítási kérelmét. Utalt az eljáró bíróságok döntésével kapcsolatban arra, hogy – álláspontja szerint – téves következtetésre jutottak azzal, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontjaiban foglalt kritériumok nem állapíthatók meg esetében és így a kérelmét, mint az nem jogosulttól származót, elutasították. A Bv. tv. rendelkezései egyértelműen meghatározzák a kártalanításra jogosultak körét, és ezek között nem szerepelnek az említett szempontok, esetében az EJOB-hez benyújtott kérelem, mint előkövetelmény sem. Többletfeltételként határozták meg tehát ezeket a vonatkozó kitételeket és rótták azokat az indítványozó terhére, amelyek nem minősülnek és minősülhetnek annak 2017. január 1. napját követően is folyamatos fogvatartás esetében.
- [9] A bíróságok mindezzel tehát a jogalkotó céljával ellentétesen alkalmazták a kártalanításra vonatkozó szabályokat. A törvényszöveg nyelvtani értelmezéséből is az következik, hogy a jogalkotó ki akarta terjeszteni a jogosultak körét, nem pedig szűkíteni. Érvelésének alátámasztásaként hivatkozott az Alkotmánybíróság 3113/2022. (III. 23.) AB határozatára.
- [10] Hangsúlyozta, hogy ez alapján a Bv. tv. és a Mód. tv. rendelkezései kizárólag jogot megállapító jogszabályoknak minősülnek, amelyek nem hordoznak hátrányos tartalmat és nem állapíthatnak meg kötelezettséget.
- [11] Utalt továbbá az indítványozó az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljárás kapcsán kimunkált állandó gyakorlatára, miszerint ez az alkotmányos mérce egy olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet és kell megállapítani.
- [12] 3. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [14] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvényellenességét az Alaptörvény több rendelkezésének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] 3.2. A másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [16] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [17] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [18] 3.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés b), d), és e) pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény

- megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [19] Az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét állítva hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére is. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, ennél fogva a támadott bírósági végzések és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincsen összefüggés.
- [20] 3.4. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán megállapította, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványozó megjelölte ugyanis az Alaptörvény sérelmesnek vélt rendelkezését és ezek tekintetében részletesen meg is indokolta sérelmének mibenlétét.
- [21] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti azonban azt is, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] 4.1. Az indítványozó szerint a bíróságok a Bv. tv. 436. § (10) bekezdését tévesen, és így a tisztességes bírósági eljárás követelményébe ütköző módon alkalmazták és utasították el érdemi vizsgálat nélkül a 2016. december 31. napja előtti időszakra vonatkozó kártalanítási kérelmet, a 2017. január 1-jén hatályba lépett Mód. tv. által módosított Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt feltételek hiánya miatt.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítvány által irányadónak tekintett bírósági döntéseket megsemmisítő alkotmánybírósági határozattal összefüggésben a következőket említi meg előljáróban.
- [24] A hivatkozott ügyben a megsemmisítés azon alapult, hogy a bíróságok az átmeneti rendelkezés alapján kártalanításra jogosult elítéltek vonatkozásában olyan – kizárólag a kártalanítás általános szabálya kapcsán alkalmazandó, jogvesztő határidőt előíró – megszakadási körülményt vettek figyelembe, amelyek az átmeneti rendelkezésen alapuló kártalanítási igénnyel összefüggésben visszaható hatályú jogalkalmazáshoz vezettek {3113/2022. (III. 23.) AB határozat, Indokolás [58]–[61]; vö. pl. 3377/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [27]–[29]}. Jelen ügyben azonban a megszakadási szabályok alkalmazása nem merült fel, a bíróságok – a hivatkozott döntésektől eltérően – az indítványozónak az átmeneti rendelkezés alapján történő kártalanítási kérelmét mint az arra nem jogosulttól származót utasították el.
- [25] A Bv. tv. 436. § (10) bekezdéséhez fűzött indokolás alapján a módosító törvény „a Bv. tv. átmeneti rendelkezéseként határozza meg, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt korábban bekövetkezett sérelmek esetén – ide értve az EJEB által már befogadott kérelemmel érintett eseteket is – milyen feltételek mellett kerülhet sor az újonnan bevezetésre kerülő kártalanítási eljárás megindítására.”
- [26] Következésképpen a jogalkotó által bevezetett kártalanítási kérelem általános szabályához képest – az azzal egyidőben hatályba lépő – átmeneti rendelkezés teszi egyáltalán lehetővé a korábban (hatálybalépést megelőzően) bekövetkező sérelmek esetén járó kártalanítás lehetőségét az abban rögzített feltételek egyikének való megfelelés esetén. Ezen feltételnek való megfelelést – a korábban bekövetkezett sérelmek esetén – pedig a bíróságok vizsgálhatják kérelem alapján, ahogy azt jelen esetben is tették. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [27] 4.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozó bírói döntésekkel szemben felhozott minden kifogása lényegileg a bírói törvényértelmezést támadja és annak rá nézve kedvezőbb értékelését várja el az Alkotmánybíróságtól.

- [28] A fentebb kifejtettek tekintettel megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek.
- [29] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1065/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3051/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1376/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Debreceni Ítéltábla Bf.I.179/2018/21. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.I.1376/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozóval szemben emberölés kísérlete miatt indítottak büntetőeljárást. A Nyíregyházi Törvényszék 2017. december 6-án meghozott 3.B.913/2016/65. számú ítéletében bűnösnek mondta ki az indítványozót, és mint visszaesőt 12 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2018. június 20-án tartott nyilvános ülésen meghozott Bf.I.179/2018/21. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet a lefoglalt bűnjelek vonatkozásában változtatta meg, egyebekben helybenhagyta azt.
- [3] A jogerős határozattal szemben az indítványozó meghatalmazott védője 2020. november 20-án felülvizsgálati indítványt nyújtott be. A felülvizsgálati indítványban hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság elnöke korábban eljárta az indítványozó előzetes letartóztatásának fenntartása tárgyában, ezért kizárt bírót hozta meg a döntést. Emellett az alapügyben történt súlyos eljárási szabálysértésekre (többek között a minősítés törvénysértő jellegére) is hivatkozott. A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.
- [4] A Kúria 2021. november 2-án meghozott végzésében a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, ezért a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Kizártnak tartotta abban a részében, amelyben az indítványozó védője a tényállást támadta, mivel felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A bírót kizárásával összefüggésben pedig a Kúria azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság eljárásakor nem volt olyan szabály, amely alapján a bírót ki kellett volna zárni. A Kúria hivatkozott az Alkotmánybíróság 34/2013. (XI. 22.) AB határozatára, és a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatára, amely szerint az a bírót van kizárva a büntetőügy további elintézéséből, aki a nyomozás során bírói feladatot látott el. Jelen ügyben azonban a másodfokú határozatot hozó tanács elnöke nem járt el a vádemelés előtt sem nyomozási bíróként, sem a nyomozási bírót határozata elleni fellebbezés során, ezért a másodfokú tanács elnöke a vádemelés utáni eljárásból nem volt kizárva. A Kúria az eljárási szabálysértésekre való hivatkozást sem tartotta megalapozottnak, ezért nem adott helyt a felülvizsgálati indítványnak.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, és kérte a Kúria Bfv.I.1376/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, kiterjesztve azt a Debreceni Ítéltábla Bf.I.179/2018/21. számú jogerős ítéletére.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy álláspontja szerint az eljáró bíróságok a jogszabályok szövegét nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték. Véleménye szerint a Debreceni Ítéltábla nem tett eleget indoklási kötelezettségének, és a bizonyítékokat sem a jogszabályoknak megfelelően értékelte. A Kúria döntésével összefüggésben is bizonyítékok téves értékelésére hivatkozott, valamint azt is sérelmezte, hogy kérése ellenére a Kúria nem tartott tárgyalást. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, valamint R) cikk (2) bekezdésének sérelmét is állította.

- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokú bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [9] 3.2. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek csak részben felel meg. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése], a támadott bírói döntést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére.
- [10] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, valamint az R) cikk (2) bekezdésének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy alkotmányjogi panasz csak Alaptörvényben foglalt jog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság hivatkozott arra, hogy jelenlegi gyakorlatában csupán a jogállamiság részeként értelmezett visszamenőleges hatály tilalma avagy a jogszabályok hatálybalépésével kapcsolatos kellő felkészülési idő hiánya szolgálhat alkotmányjogi panasz alapjául [lásd: 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3167/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3059/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3039/2019. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [10]; 3149/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [18]]. Mivel a jelen esetben az alkotmányjogi panasz ilyen irányú indokolást nem tartalmaz, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme a jelen alkotmánybírói eljárásban nem volt érdemben vizsgálható. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható, mert az nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak, ezért ezen alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye [3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]] [3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [11] Nem felel meg az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti kritériumnak sem, amely szerint a kérelemnek egyértelműen meg kell jelölnie az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó az indítványban felhozott másodfokú bíróság ítéletével kapcsolatos kifogásaival összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott végzése átvételének időpontjához képest nyújtott be az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben alkotmányjogi panaszt, a Debreceni Ítéletábró jogerős ítélete ellen határidőn belül nem terjesztett elő indítványt; ezért a jelen eljárásban az Alkotmánybíróságnak a kifejezetten csak az alsóbb fokú bírósági döntésekkel szemben megfogalmazott törvényességi és jogértelmezési kifogásokat nincs lehetősége vizsgálni [hasonlóan: 3086/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszellel összefüggésben az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [14] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti [lásd pl. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]]. Az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás konkrét ismérveit, következetes gyakorlata alapján így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik, amelyeknek megfelelően

- minősül, minősíthető tisztességesnek egy bírósági eljárás [ld. bővebben 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta, miszerint a bíróság helytelenül értelmezte a jogszabályokat (a bíró kizárásával, és a bizonyítás mérlegelésével összefüggésben). Az indítványozónak a Kúria végzésével szemben felhozott kifogásai a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [16] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [17] A jogértelmezés a bíróságok feladata: „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíró szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróság részletes indokát adta annak, hogy a miért nem tekinthető kizárt bírónak a másodfokon eljáró tanács elnöke. Az Kúria döntésében vizsgálta az indítványozó által kifogásolt eljárási szabálysértéseket is, és részletes indokát adta annak, hogy miért nem tekintette törvénytörőnek a minősítést.
- [19] A Kúria utalt arra is, hogy a tényállás a felülvizsgálati eljárásban nem támadható. Ebből az is következik, hogy tárgyalás tartására felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény rendelkezései szerint. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította azon az alapon, hogy kérése ellenére a Kúria nem tartott tárgyalást, azonban a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványt nem terjesztett elő.
- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/194/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3052/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzése, a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 407. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzése, a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20298/2021/4. számú ítélete, valamint a Debreceni Járásbíróság 7.P.22.957/2018/158. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 407. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per lényege az alábbiak szerint összegezhető.
- [3] Az indítványozó 2007. júliusában született gyermeke születésétől kezdve az indítványozó és a gyermek édesanyja (az alapügy alperese, a továbbiakban: alperes) közötti megegyezés alapján az alperes gondozásában nevelkedett. Az indítványozó gondoskodott a gyermek tartásáról, vele rendszeresen tartotta a kapcsolatot, az alperessel jó kapcsolatot ápolt. A szülői felügyelet, a tartásdíj és a láthatás szabályozása a felek megállapodásán alapult, annak bírósági, vagy gyámhatósági rendezése elmaradt. Miután a felek kapcsolata 2015-ben megromlott, az indítványozó 2018 áprilisában peres eljárást kezdeményezett a Vásárosnaményi Járásbíróság előtt a szülői felügyelet kizárólagos megszerzése érdekében. Az eljárással párhuzamosan az indítványozó a gyermeket az egyik hétvégén, a kapcsolattartási idő végeztével nem vitte vissza az alperesnek, akit arról tájékoztatott, hogy a gyermek gondozását a jövőben ő kívánja ellátni. A gyermek ezt követően csak felügyelet mellett tarthatott kapcsolatot az alperes édesanyjával.
- [4] A kizárás miatt az ügyben eljáró Debreceni Járásbíróság 7.P.22.957/2018/158. számú, 2021. február 8. napján kelt ítéletével a gyermek feletti kizárólagos felügyeleti jog gyakorlására az alperes édesanyját jogosította fel, egyben részletesen szabályozta a gyermek indítványozóval való kapcsolattartását, valamint az indítványozó által fizetendő gyermektartásdíj mértékét is.
- [5] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Debreceni Törvényszék 2021. június 4. napján kelt, 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartás körében megváltoztatta, valamint mellőzte az indítványozót fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezést, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet szerint az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló adatok alapján helyesen jutott arra a megállapításra, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti kereseti kérelmet a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása iránti perre irányadó szabályok szerint kell vizsgálni. E körben a releváns körülményeket helyesen vizsgálta, széleskörű bizonyítást folytatott le, és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a szülői felügyeleti jog akként történő megváltoztatása, hogy azt kizárólag az indítványozó gyakorolja, nem megalapozott, a gyermek megfelelő fejlődése az alperesnél biztosított (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [12]). A Törvényszék rámutatott, hogy a szülői felügyeleti jog megváltoztatása kérdésében nem döntő jelentőségű, hogy a gyermek az indítványozó háztartásában jobb körülmények között élne, vagy magasabb színvonalú iskolában tanulhatna.

- [6] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó új határozat meghozatalát, míg másodlagosan az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú, 2021. október 5. napján kelt végzésével a felülvizsgálati kérelmet visszautasította, mert a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése tárgyában egybehangzó első- és másodfokú ítélet született, ezért a szülői felügyeletre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezések felülvizsgálata a Pp. 407. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében kizárt. Az indítványozó kizárólag a kapcsolattartásra és a gyermektartásra vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezések ellen élhetett volna felülvizsgálattal; ezeket azonban önállóan nem, hanem kizárólag a szülői felügyelet gyakorlásának rendezésével összefüggésben támadta. Mivel pedig a szülői felügyelet gyakorlása tárgyában felülvizgálatnak nincs helye, értelemszerűen annak járulékos kérdései tárgyában meghozott jogerős ítéleti rendelkezések sem támadhatók felülvizsgálattal (Kúria végzése, Indokolás [6]).
- [7] 1.2. Ezt követően, 2021. december 13. napján nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyet a Főtitkárság hiánypótlási felhívására 2022. április 8. napján egységes szerkezetbe foglalva kiegészített. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt támadta a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzését, a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítéletét, a Debreceni Járásbíróság 7.P.22.957/2018/158. számú ítéletét (az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz keretében), valamint a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontját [az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz keretében], az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó szerint a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamisági klauzulából levezethető jogbiztonság követelményét, tekintettel arra, hogy megítélése szerint a Kúria tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben született első- és másodfokú ítéletek egybehangzóak. Az indítványozó álláspontja szerint ha két különböző szintű bíróság eltérő indokok alapján jut azonos döntésre, az nem tekinthető egybehangzó ítéletnek, ekként a Kúria érvelésével szemben valójában helye lett volna az ügyben felülvizgálatnak.
- [9] Az indítványozó a Debreceni Törvényszék és a Debreceni Járásbíróság ítéletét azért tartja alaptörvény-ellenesnek, mert a bíróságok a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseivel ellentétes határozatokat hoztak, konkrét ténymegállapítás helyett csak feltételezéseket tettek, és az alperes anyára kedvező módon részrehajlóan jártak el, ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte.
- [10] Az indítványozó szerint a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontja sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamisági klauzulából levezethető jogbiztonság követelményét, a támadott rendelkezés ugyanis azt eredményezi, hogy a másodfokon eljáró bíróságok felett nincs további jogorvoslati kontroll, ami az ítélkezési színvonal romlását eredményezi. E körben az indítványozó megismétli a Kúria végzésének alaptörvény-ellenessége körében tett azon állítását is, hogy ha két különböző szintű bíróság eltérő indokok alapján jut azonos döntésre, az nem tekinthető egybehangzó ítéletnek.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható {lásd például: 3333/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek a Debreceni Törvényszék 2021. június 14. napján kelt ítélete, 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítélete minősül.
- [13] 2.2. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem vagy felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él. Ha azonban

az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét saját választása alapján kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat.

- [14] Ha a felülvizsgálati kérelem vagy felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, és azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja.
- [15] Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetősége, az Alkotmánybíróság a Kúria ezen nem érdemi döntésén (végzésén) keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak kivételesen vizsgálhatja. Ilyen kivételes eset mindenekelőtt, ha a Kúria a végzését mérlegelési jogkörben eljárva hozta meg, mely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [lásd az Ügyrend 32. § (4) bekezdését, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 1/5. pontját]. Ugyancsak vizsgálhatja az Alkotmánybíróság az ügy érdemében hozott jogerős döntést akkor, ha az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt támadja a Kúria felülvizsgálati végzését és az ügy érdemében hozott jogerős döntést, az alkotmányjogi panasz pedig mind a Kúria végzéséhez, mind pedig a jogerős döntés kézbesítéséhez képest határidőben előterjesztettnek minősül [figyelemmel az Abtv. 30. § (1), (3) és (4) bekezdéseire], mely esetben nincs annak jelentősége, hogy a Kúria végzését mérlegelési jogkörben eljárva hozta-e meg.
- [16] Végezetül akkor is vizsgálhatja az Alkotmánybíróság az ügy érdemében hozott jogerős döntést, ha az indítványozó korábban a jogerős döntést a felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg, az Abtv. szerinti határidőben alkotmányjogi panasszal is megtámadta, az Alkotmánybíróság pedig egyesbíróként eljárva az alkotmányjogi panaszt éppen a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel utasította vissza, ez esetben ugyanis a korábban előterjesztett (és a folyamatban lévő eljárás miatt visszautasított) alkotmányjogi panasz teremt meg az ügy érdemében hozott döntés Alkotmánybíróság általi vizsgálhatóságának lehetőségét.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben ezen kivételes esetek egyike sem áll fenn. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzését azért utasította vissza, mert az ügyben a felülvizsgálat a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontja alapján törvényileg kizárt volt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria végzéséhez képest határidőben, a Debreceni Törvényszék ítéletéhez képest azonban elkésztetten terjesztette elő, anélkül azonban, hogy igazolási kérelmet terjesztett volna elő. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem előterjesztésével egyidejűleg korábban alkotmányjogi panaszt nem nyújtott be.
- [18] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Debreceni Törvényszék ítéletével szemben elkésztettnek minősül, ezért azt az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság éppen ezért a továbbiakban az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit kizárólag a Kúria végzése tekintetében vizsgálta.
- [19] 2.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, az indítványozó pedig jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [20] 2.4. Az indítványozó a fentiek szerinti, az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria végzésével szemben és az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontjával szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményének sérelmét állította.
- [21] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének és 27. § (1) bekezdésének megfelelően alkotmányjogi panasz előterjesztésére csak valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással van lehetőség. Az Alkotmánybíróság állandó joggyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a kellő felkészülési idő hiánya esetén alapítható [lásd például: 3271/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [9]], a jogbiztonság elvének sérelmére hivatkozással nem.
- [22] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz, sem pedig az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja, illetve 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményeit.

[23] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/5021/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3053/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 184. § (1) és (2) bekezdése, továbbá az egyes igazságügyi tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXII. törvény 129. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az egyes igazságügyi tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 78. §-a [ami a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 184. § (1) és (2) bekezdését módosította] és 129. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A Bjt. alkotmányjogi panasszal támadott módosítása értelmében a bírák negyvenöt év szolgálati idő után is jogosulttá válnak jubileumi jutalomra. A módosítás a Módtv. 129. § (2) bekezdése alapján 2022. január 1-jén lépett hatályba. Az indítványozó szolgálati viszonya 2021. október 10-i hatállyal szűnt meg, a bírói felső korhatár elérésére tekintettel. Ezt megelőzően a Bjt. korábbi szabályozása értelmében a bírák nem voltak jogosultak 45 év szolgálati viszony után jubileumi jutalomra.
- [4] Az indítványozó előadta ugyanakkor azt is, hogy a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Üjt.) az ügyészek vonatkozásában már 2020. július 16. napjától bevezette a 45 éves jubileumi jutalmat, amely a bírák esetében csak másfél évvel később valósult meg. Szerinte a támadott szabályozás szüntette meg a 45 éves jubileumi jutalom tekintetében az ügyészek és bírák közötti diszkriminációt. Azt is kifejtette azonban, hogy ezzel egyidejűleg a törvény újabb diszkriminációt teremtett, méghozzá a bírák azon csoportjára nézve, akiket az ügyészekre vonatkozó szabály hatálybalépésekor már érintett az ügyészek és a bírák közötti diszkrimináció, de a Bjt. módosításának hatálybalépésekor már nem álltak szolgálati viszonyban. Mivel az indítványozót 2021. október 10. napján 47 évet meghaladó igazságszolgáltatási munkával eltöltött bírói szolgálati viszony után, a felső korhatár elérése miatt helyezték nyugállományba, így ő az ügyészekre irányadó 45 éves jubileumi jutalom hatálybalépése idején (2020. július 16-án) már rendelkezett 45 év szolgálati idővel, így szerinte jogosult lehetett volna a jubileumi jutalomra, ha azt egyidejűleg a bírák vonatkozásában is bevezeti a jogalkotó.
- [5] Az indítványozó szerint elkerülte a diszkriminációt kiküszöbölni szándékozó jogalkotó figyelmét, hogy a 2020. július 16. napján 45 éves szolgálati viszonnal rendelkező vagy azt követően a 45 éves szolgálati viszonyt elérő, de 2022. január 1. napjáig már a felső korhatár elérése miatt nyugállományba vonult bírák ismételt megkülönböztetés alanyává váltak, hiszen az ő tekintetükben nem küszöbölték ki a korábbi hátrányt. Ezzel szerinte a törvény az azonos életpályát bejárt bírák között egyenlőtlen helyzetet teremtett, noha ez is szabályozható és kiküszöbölhető lett volna.
- [6] 1.2. Az indítványozó szerint a támadott törvényi rendelkezések az alábbiak szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XV. cikk (1) bekezdésével.
- [7] Rögzítette, hogy a tulajdonhoz való joga azáltal sérült, hogy a jubileumi jutalom egy olyan – jogszabályon alapuló – várományi helyzet, amely elválaszthatatlanul kötődik a bírói szolgálati jogviszonyhoz. A jubileumi jutalom alkotmányos tulajdonvédelem körébe tartozó, közjogi várományi helyzetet eredményez. A konkrét

- esetben megállapítható szerinte, hogy a jogalkotó nem gondoskodott arról, hogy az Üjt. módosításakor valamennyi szolgálati jogviszonyban álló bíró jogosult legyen jubileumi jutalomra. Azon személyi kör ugyanis, amely ebben az időpontban szolgálati jogviszonyban állt, de a Bjt. módosítás hatályba-lépésekor már nem, elesett a jubileumi jutalom lehetőségétől, annak ellenére, hogy egyébként a törvényi feltételeknek megfeleltek.
- [8] Az indítványozó szerint a XV. cikk (1) bekezdésének sérelme azáltal valósult meg, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés a 45 éves szolgálati idővel rendelkező bírákat az életkoruk és az ahhoz tapadó nyugállományba helyezés szerint megkülönbözteti. Ez a fiatalabb bírókra nem terjed ki, mivel nem szűnt meg a szolgálati viszonyuk abban a másfél éves időszakban, amelyben az ügyészek már jogosultak voltak a juttatásra, a bírák viszont még nem. Továbbá szerinte a jogszabály létrejötte és hatályosulása közötti időszak időhátrányt okoz valamennyi bírónak, aki ezen eltelt időszakban megkapta, illetve elveszítette a lehetőségét a jubileumi jutalmazásra. Ezáltal a jogszabály azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos (észszerű) indoka lenne.
- [9] 1.3. A támadott rendelkezések vonatkozásában az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az igazságügyi miniszter is kifejtette szakmai álláspontját, szerinte a támadott rendelkezések megfelelnek az alkotmányos követelményeknek.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [11] 2.1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett rendelkezések hatálybalépését követő száznyolcvan napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], továbbá tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [12] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (2) bekezdés b) pont].
- [13] Az indítványozó érintettségével kapcsolatban [Abtv. 26. § (1) bekezdés] az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz kivételes jellegű. Ennek értelmében „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]}. „[A] panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Ha a norma címzettje harmadik személy [...], a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}.

- [14] Az Alkotmánybíróság az érintettség vizsgálatánál figyelemmel volt arra, hogy az indítványozó egy olyan nyugalmazott bíró, aki az állított sérelmet megalapozó Újt. módosítás hatálybalépésekor még bírói szolgálati viszonyban állt, 45 éves szolgálati jogviszonnyal a szolgálati viszonya megszűnését megelőzően ténylegesen rendelkezett, alkotmányjogi panaszában pedig éppen arra hivatkozott, hogy a Bjt. támadott módosítása kapcsán a törvény erejénél fogva esett el a jubileumi jutalom lehetőségétől. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen esetben arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó érintettsége megállapítható.
- [15] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kéteyle, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz esetén azonban az Abtv. 29. §-a kapcsán természetszerűleg csak az alapvető alkotmányjogi jelentőség megléte vagy éppen hiánya merülhet fel.
- [16] Az indítványozó a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XV. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan kifejtette, hogy a már nyugállományba vonult és a törvény hatálybalépésekor még aktív szolgálati viszonyban lévő bírák között miben látja a diszkrimináció megvalósulását, ahogy azt is, hogy miben látja a közjogi váromány megállapíthatóságát. Ugyanakkor állításai alátámasztására egy másik diszkriminatív helyzetre hivatkozott, nevezetesen arra, hogy az ügyészek hasonló jutalomra már 2020 júliusa óta jogosultak. Mind a tulajdonhoz való jog, mind pedig a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme vonatkozásában tényként állította, hogy az ügyészek és a bírák közötti különbségtétel diszkriminatív volt. Ebből a vélt diszkriminációból vezette le, hogy valójában már 2020 júliusa óta fennáll a közjogi várománya, és ebből következtetett arra is, hogy a nyugállományba vonult és még aktív bírák között megkülönböztetés állapítható meg (tekintettel arra, hogy ennek viszonyítási alapja is az Újt. módosításának hatálybalépése). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint viszont az indítványozó nem támasztotta alá azt, hogy az Újt. és a Bjt. jutalmazási rendszere miért függene szükségképpen egymástól. Utalt ugyan a törvény előterjesztői indokolására, amely szerint a bírák és az ügyészek javadalmazása tradicionálisan azonos, de az Alkotmánybíróság szerint ez önmagában véve legfeljebb jogpolitikai indok. A hátrányos megkülönböztetés igazolásához nem elegendő annak állítása, hogy a bírák és az ügyészek javadalmazása hagyományosan azonos, hanem azt lett volna szükséges megindokolnia, hogy a javadalmazásnak miért kell alkotmányjogi értelemben véve azonosnak lennie, ezáltal pedig miért alkotnak szükségszerűen homogén csoportot az ügyészek és a bírák, különös tekintettel arra, hogy mind az ügyészek, mind pedig a bírák jogállását külön törvény (az Újt., illetőleg a Bjt.) szabályozza. Ennek hiányában az Alkotmánybíróság nem tudta megalapozottnak tekinteni azokat az érveket, amelyek arra vonatkoznak, hogy az Újt. és a Bjt. módosítása között eltelt időszak szükségképpen hátrányos és közjogi várományt megalapozó az ebben az időszakban nyugállományba vonult bírák számára.
- [17] Ezen körülmény nélkül viszont az Alkotmánybíróság nem látta megállapíthatónak azt az érdemi összefüggést a két jogviszony között, ami az alapvető alkotmányjogi kérdés felvetését megalapozná. Lényegében így csak annyit állított az indítványozó, hogy van olyan szolgálati viszony, amelyben volt 45 éves jubileumi jutalom, míg az őt érintő jogviszonyban ilyen jutalom nem létezett, ezen két szolgálati viszony jubileumi jutalomra vonatkozó szabályai pedig az egymástól elkülönült törvényi szabályozás ellenére egyes időszakokban tartalmilag azonosak voltak.
- [18] Az alkotmányjogi panasz ugyancsak hivatkozik arra, hogy az indítványozónak a jubileumi jutalomra közjogi várománya keletkezett. Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB határozatában kiemelte, hogy „[a] jubileumi jutalomra való jogosultság akkor nyílik meg, amikor a törvényben meghatározott szolgálati idő letelik, addig alkotmányos védelem alatt álló szerzett jog nem keletkezik. A jubileumi jutalomra való jogosultság a közszolgálati jogviszonyokat szabályozó törvényeken és nem az Alkotmányon alapuló alanyi jog.” (ABH 2011, 49, 88) Ezzel egyezően foglalt állást a jelen alkotmányjogi panasz tárgya szempontjából hasonló természetűnek tekinthető végkielégítés alkotmányosságával összefüggésben az Alkotmánybíróság a 3192/2022. (IV. 29.) AB határozatában (különösen Indokolás [45]). Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiekén túlmenően azt is megjegyzi, hogy az indítványozó ténylegesen azt sérelmezte, hogy az Újt. módosításakor a jogalkotó nem módosította Bjt.-t is. Ez a vélt sérelem – indokolása szerint – gyakorlatilag 2020 júliusában állott be, ami jelen alkotmányjogi panasz keretei között már nem lenne vizsgálható.

Ugyanakkor az indítványozó formálisan kétségtelenül a Bjt. módosítását támadta (így az elkésett sem lehetett), de még ilyen körülmények között is ténylegesen jogalkotói mulasztásra hivatkozott, hiszen formálisan megsemmisítést indítványozva az indítványozó valójában azt kifogásolta, hogy az időközben nyugállományba vonult bírák számára a jogalkotó a Bjt. módosításával nem biztosította visszamenőlegesen a 45 éves jubileumi jutalmat. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján lehetősége lenne hivatalból mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítására, ám az indítványban foglaltak alapján (a homogén csoportképzés alkotmányjogilag értékelhető indokolása hiányában) az Alkotmánybíróság nem látott indokot az eljárás hivatalbóli lefolytatására.

[20] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

[21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/902/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3054/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.38.219/2021/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Schüller Adrienn ügyvéd) eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.38.219/2021/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Budapest Környéki Törvényszék 105.K.703.279/2020/15. számú ítéletére, a Pest Megyei Kormányhivatal PE/GYAM/528-6/2020. számú végzésére és a Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala PE-10/GYAM/00010-4/2020. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, többszörösen megismételt eljárás során megállapított tényállás az alábbiak szerint összegezhető. Az indítványozók 2014. június 2. napján tartási szerződést kötöttek egy cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezett magánszeméllyel. A tartási szerződést ügyvéd készítette és ellenjegyezte, a szerződést a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt álló személy gondnoka is aláírta, a szerződés megkötését megelőzően pedig a Nagykáta Járási Gyámhivatal a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt álló magánszemélyt is meghallgatta.
- [3] A cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt álló magánszemély 2014. július 9. napján elhunyt, a tartási szerződést készítő ügyvéd pedig csak ezt követően, 2014. július 11. napján kelt és július 14. napján előterjesztett kérelemmel kérte a tartási szerződéshez a gyámhatóság jóváhagyását.
- [4] 1.2. A Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala 2014. július 24. napján kelt PE-10C/GYAM/949-16/2014. számú határozatával a jóváhagyást elutasította, arra hivatkozással, hogy a kérelem benyújtásakor a gondnokság alá helyezett személy már nem volt életben, és az elhunyt személy a továbbiakban már nincs kötve ahhoz a nyilatkozatához, amelyet még életében tett. Az indítványozók fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal 2015. május 4. napján kelt PEC/001/1207-3/2015. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, az indokolást pedig azzal egészítette ki, hogy a tartási szerződés jóváhagyása iránti eljárásban meg kellett volna hallgatni a gondnokoltat is, ráadásul a tartási szerződés megszűnik a gondnokolt halálával, így a kérelem egyébként is oka fogyottá vált. Az egyik indítványozó keresete alapján eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.28.209/2015/4. számú, 2016. február 25. napján kelt ítéletével a másodfokú határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. A bíróság érvelése szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései alapján a tartási szerződés érvényesen létrejött, a gyámhatóság jóváhagyása nem az érvényesség, hanem a hatályosság feltétele, a jóváhagyással pedig a szerződés a létrejöttének időpontjára visszamenőleges hatállyal válik hatályossá. Ennek megfelelően a gondnokolt halála nem tette oka fogyottá az eljárást és a gondnokolt halála önmagában még nem adott jogi indokot a kérelem elutasítására.
- [5] 1.3. A megismételt eljárásban a Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala PE-10/GYAM/1101-11/2016. számú, 2016. június 15. napján kelt határozatával a jognyilatkozat jóváhagyása iránti kérelmet ismételten elutasította. A hatóság érvelése szerint a jognyilatkozat jóváhagyása iránti eljárásban a gondnokoltat meg kell hallgatni, azonban „a Gyámhivatalnak nem állt módjában a néhai gondnokoltat meghallgatni az eljárás folyamán.” A határozat szerint a tartási szerződés megkötése előtt történt gyámhivatali meghallgatás nem

vehető figyelembe, mert az a meghallgatás még csak arra vonatkozott, hogy a felek tartási szerződést kívánnak kötni egymással, de a szerződést csak a meghallgatást követően kötötték meg. Az indítványozók fellebbezése nyomán (mely eljárásban az elsőfokú hatóság több, mint hat hónapon keresztül nem intézkedett a fellebbezés Pest Megyei Kormányhivatalhoz történő felterjesztéséről, ami miatt az indítványozók az Emberi Erőforrások Minisztériuma mint felügyeleti szerv eljárását is kezdeményezték) másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal 2017. november 13. napján kelt PE/GYAM/490-9/2017. számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és az eljárást megszüntette. A másodfokú hatóság kiegészítő bizonyítást rendelt el, melynek keretében meghallgatta a hivatásos gondnokot, aki úgy nyilatkozott, hogy valójában nem is állt a gondnokolt érdekében a tartási szerződés megkötése, és ő mint gondnok immáron nem kíván kérelmet benyújtani a tartási szerződés gyámhatósági jóváhagyása iránt, ügyféli kérelem hiányában pedig az eljárás folytatására okot adó körülmény sem áll fenn. Az indítványozók kereseti kérelme alapján eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.159/2018/8. számú, 2018. június 19. napján kelt ítéletével a másodfokú határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően ismételten hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet szerint a hivatásos gondnokot az elsőfokú közigazgatási szerv éppen a gondnokolt halála miatt 2014. július 30. napjával a PE-10C/GYAM/949-18/2014. számú határozatával a gondnoki tisztségéből felmentette, a gondnoki tisztségéből felmentett korábbi gondnok pedig a felmentését követően három évvel már nem vonhatja vissza a korábban gondnokként megtett nyilatkozatát. A bíróság megállapította, hogy a tartási szerződés megkötésével mind a gondnokolt, mind pedig a gondnok meghatalmazták az eljáró ügyvédet arra, hogy őket a szerződéssel kapcsolatos gyámhatósági eljárásban képviselje, és ott helyettük jognyilatkozatot tegyen.

- [6] A Pest Megyei Kormányhivatal felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.III.38.132/2018/5. számú végzésével a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, tekintettel arra, hogy a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak nem peres, hanem nemperes eljárásban kellett volna határoznia. A Kúria végzése az ügy érdemére vonatkozóan megállapítást nem tartalmazott.
- [7] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a Kúria végzésének megfelelően megismételt eljárásban (az időközben bekövetkezett jogszabályváltozásokra tekintettel) egyszerűsített közigazgatási perben, tárgyaláson kívül meghozott 12.K.28.578/2019/2. számú, 2019. november 25. napján kelt ítéletével a Pest Megyei Kormányhivatal határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően ismételten hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet megállapítása szerint a Pest Megyei Kormányhivatal döntését valamennyi rendelkezésre álló iratanyag és a felek nyilatkozatának teljes figyelmen kívül hagyásával, egyedül a korábbi gondnok három évvel a gondnoki tisztségéből történt felmentését követően tett nyilatkozatára alapozta. A Pest Megyei Kormányhivatal ismételt felülvizsgálati kérelmének befogadását a Kúria Kfv.III.37.092/2020/2. számú, 2020. február 11. napján kelt végzésével megtagadta.
- [8] 1.4. A harmadszori eljárásban a Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala PE-10/GYAM/00010-4/2020. számú, 2020. április 22. napján kelt végzésével a jognyilatkozat jóváhagyása iránti kérelmet visszautasította. A végzés arra a következtetésre jutott, hogy amikor a képviseletet ellátó ügyvéd a tartási szerződést benyújtotta utólagos jóváhagyásra a gyámhivatalhoz, a gondnokolt már elhunyt, amivel az eljáró ügyvéd képviseleti jogosultsága is megszűnt. Az indítványozók fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal PE/GYAM/528-6/2020. számú, 2020. augusztusi (a pontos naptári nap megjelölése nélküli) végzésével az elsőfokú végzést eltérő indokolással helyben hagyta. A másodfokú végzés kiemelte, hogy az ügyvédi törvény rendelkezései alapján az ügyvéd képviseleti joga megszűnik a megbízó halálával [a kérelem előterjesztésekor hatályos, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 24. § (5) bekezdés b) pontja alapján], jelen esetben pedig nem csupán a kérelem benyújtásának időpontja, de még a kérelem kelte is a gondnokolt halálát követő időpontra esett.
- [9] Az indítványozók kereseti kérelme alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék 105.K.703.279/2020/15. számú ítéletével az indítványozók keresetét elutasította. A bíróság ítéletében kiemelte, hogy a hatályon kívül helyezéssel az alperes hatóság valamennyi eljárási cselekménye hatálytalanná válik, azaz az eljárás egészének megismétlése szükséges, melynek keretében az alperes hatóságot ismételten terheli az eljárás lefolytatását képező akadályok vizsgálatának kötelezettsége is (Indokolás [23]). A bíróság osztotta a Pest Megyei Kormányhivatal határozatának azon megállapítását, hogy a gondnokolt halálával megszűnik a jogképessége, az eljáró ügyvédnek pedig megszűnik a megbízása, így a kérelem benyújtásának időpontjában az eljáró ügyvéd a néhai

gondnokolt képviseletében már nem volt jogosult eljárni (Indokolás [25]). A bíróság kiemelte, hogy az első- és másodfokú hatóság nem tértek el a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megelőző ítéletében foglaltaktól, mert az alperes hatóság ebben az esetben már nem a tartási szerződés jóváhagyását tagadta meg (mint a korábbi eljárások során), hanem az arra irányuló kérelmet utasította vissza érdemi vizsgálat nélkül (Indokolás [27]). Az indítványozók felülvizsgálati kérelmének befogadását a Kúria Kfv.VI.38.219/2021/2. számú, 2022. január 27. napján kelt végzésével megtagadta.

- [10] 1.5. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszukat, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.38.219/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Budapest Környéki Törvényszék 105.K.703.279/2020/15. számú ítéletére, a Pest Megyei Kormányhivatal PE/GYAM/528-6/2020. számú végzésére és a Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala PE-10/GYAM/00010-4/2020. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések, illetőleg hatósági végzések sértik az Alaptörvény II. cikkét, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [11] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárásból való jog sérelmét okozta az alkotmányjogi panasz szerint, hogy a közigazgatási hatóságok az összesen három eljárásban három különböző jogi érvelésre alapították döntésüket, ráadásul a hatóságok a megismételt eljárások során nem vették figyelembe a jogerős bírósági ítéletek rendelkezéseit sem. Azáltal pedig, hogy ezek az eljárások összesen több, mint hét éven át zajlottak, az indítványozók észszerű időn belüli eljárásához fűződő alapjoga is sérült.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmeként értékeli az alkotmányjogi panasz, hogy a Kúria nem fogadta be az indítványozók felülvizsgálati kérelmét, valamint hogy a Budapest Környéki Törvényszék ítéletében úgy tekintette, hogy a megelőző bírósági eljárás során a bíróság nem adott iránymutatást az ügy mikénti eldöntésére vonatkozóan a közigazgatási hatóságok számára, jóllehet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 97. § (4) bekezdése értelmében a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása a megismételt eljárásban köti az eljáró közigazgatási szerveket. A Kp. 97. § (4) bekezdésének megsértése pedig már önmagában is elegendő lett volna a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával szemben támasztott követelmények teljesítéséhez.
- [13] Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert azáltal, hogy a közigazgatási hatóságok és a bíróságok figyelmen kívül hagyták a gondnokolt és az indítványozók szerződéses akaratát, a szerződési szabadság, mint önrendelkezési jog megsértése pedig az emberi méltósághoz való jog sérelmét eredményezi.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók jogi képviselője a Kúria végzését 2022. február 22. napján vette át, melyhez képest az alkotmányjogi panasz határidőben, 2022. április 22. napján került előterjesztésre. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetőek, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat. Az alkotmányjogi panaszban felhívott alaptörvényi rendelkezések az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [16] 2.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény II. cikkének sérelmét a szerződési szabadság sérelmére tekintettel állították. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a szerződési szabadság sérelme nem az Alaptörvény II. cikkével, hanem adott egyedi esetben az M) cikk (2) bekezdésével, illetőleg a XIII. cikk (1) bekezdésével hozható kapcsolatba {lásd például: 3271/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [11]}, melyre

tekintettel az Alaptörvény II. cikke és az alkotmányjogi panaszban megjelölt, a szerződési szabadság sérelmét állító indítványi elem között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem állapítható meg. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményét. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy (miként arra a Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala is utalt a PE-10/GYAM/00010-4/2020. számú végzésében) a tartási szerződés utólagos jóváhagyása jogszabály alapján a gyámhatóság mérlegelési jogkörben hozott döntése, mely jóváhagyás a tartási szerződés hatályosságának feltétele. Ennek megfelelően a jóváhagyás anyagi jogi vagy eljárásjogi okból történő elmaradása még nem eredményezheti a felek szerződési szabadságának sérelmét.

- [17] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel arra, hogy az indítványban megjelölt, a tisztességes hatósági eljárással, tisztességes bírósági eljárással és jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos alkotmányossági problémák mindegyikét vizsgálta már az Alkotmánybíróság a korábbiakban. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétely megállapítható-e.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3291/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ennek megfelelően nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak értékelése, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok az egyes eljárások során milyen jogi érvek alapján hozták meg döntésüket, és hogy az egyes eljárásokban megjelenő jogi érvek egymáshoz képest azonosak-e, illetőleg helytállóak-e. Az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott döntések Alaptörvénnyel való összhangjának (és nem pedig az egyes döntések egymással való összhangjának) vizsgálatára terjedhet ki, az Alkotmánybíróság pedig jelen eljárásában (az Abtv. rendelkezéseinek megfelelően) csak a Kúria Kfv.VI.38.219/2021/2. számú végzésének (illetőleg azon keresztül a Budapest Környéki Törvényszék 105.K.703.279/2020/15. számú ítéletének) az alaptörvény-ellenességét vizsgálhatta, a megelőző eljárásokban született döntéseket nem. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor arra is utal, hogy a Budapest Környéki Törvényszék ítéletében kifejezetten rögzítette, hogy az alperest terhelte az eljárás lefolytatását képező akadályok vizsgálatának kötelezettsége is (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, Indokolás [23]), a megelőző eljárásban született ítélet pedig kizárólag ténymegállapításokat tartalmazott, jogi következtetéseket nem (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, Indokolás [18]), mely vonatkozásban a Kp. 97. § (4) bekezdése a Budapest Környéki Törvényszék következtetése szerint nem sérült. Annak megítélése pedig, hogy az eljáró bíróságok eljárásuk során megsértették-e valamely törvény rendelkezéseit, (az indítványozók állításának esetleges helyessége esetén), egyébként is csak törvénysértést, és nem pedig alaptörvény-sértést eredményezne, az állított törvénysértések vizsgálata pedig az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.
- [21] Az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódására vonatkozó indítványozói érveléssel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság rámutat, hogy következetes gyakorlata szerint az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse {legutóbb például: 3321/2022. (VI. 30.) AB végzés, Indokolás [25]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően nem vizsgálta az indítványozók eljárás elhúzódásával kapcsolatos érvelését.

- [22] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlatának megfelelően a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik és nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3309/2022. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [38]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [31]}. Jelen esetben az indítványozók élhettek és kétséget kizáróan éltek is a jogorvoslathoz való jogukkal, az ügyben eljáró bíróságok számára pedig a jogszabályi környezetet biztosított az indítványozók számára kedvező döntés meghozatalára. Önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozók jogi érvelését nem osztják, nem veti fel a jogorvoslathoz való jog sérelmét, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből nem vezethető le arra vonatkozó alaptörvényi előírás, hogy a jogorvoslati kérelem az indítványozók számára pozitívan kerüljön elbírálásra {lásd például: 5/2022. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [56]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság mindezek miatt arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [24] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem, és ekként nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1173/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3055/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Marosi Zoltán ügyvéd és dr. Halász Bálint ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók elsődleges, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Fővárosi Törvényszék 103.K.706.642/2020/36. számú ítéletére és a Gazdasági Versenyhivatal Vj/19-119/2018. számú határozatára is kiterjedő hatállyal. Az indítványozók másodlagos, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszukban a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] Az indítványozók a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítéletével szemben az alkotmányjogi panaszuk mellett jogegységi panaszt is előterjesztettek. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.044/2022/4. számú, 2022. október 13. napján kelt átiratával tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az indítványozók jogegységi panaszát befogadta. A jogegységi panasz eljárás folyamatban van.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság teljes ülése a 3437/2022. (X. 28.) AB végzésében rögzítette, hogy a jogegységi panasz eljárás *sui generis* eljárás, melyet lezáró érdemi döntés alkotmányjogi panasszal támadható (Indokolás [16]). Az Alkotmánybíróság a 3187/2022. (IV. 22.) AB végzésében arra a következtetésre jutott, hogy miután a jogegységi panasz alapján indult eljárásban a jogegységi panasz tanács a támadott határozatot egészében vagy részben hatályon kívül helyezheti és a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ezért a jogegységi panasz eljárás joghatása az alkotmányjogi panaszok elbírálása (azaz az Alkotmánybíróság hatásköreinek gyakorlása) szempontjából hasonló a felülvizsgálati eljáráshoz (Indokolás [22]). Az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. § (3) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt még nem bírálta el.
- [4] 3. Figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás még a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárásra tekintettel nem zárult le, ezért az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárás az Alkotmánybíróság eljárásának törvényi akadályát képezi.
- [5] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy abban az esetben, ha az indítványozók utóbb a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntését követően, annak átvételéhez képest határidőben ismételten előterjesztik alkotmányjogi panaszukat immáron a Jogegységi Panasz Tanács döntésével szemben, mely alkotmányjogi panasz egyben a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítéletére, illetőleg az ítélet meghozatala során alkalmazott jogszabályi rendelkezésre is kiterjed, az alkotmányjogi panasz az Ügyrend 32. § (4) bekezdése értelmében nem minősül majd elkésztnek.

- [6] 4. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés e) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2171/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3056/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VI.30.480/2021/5. számú közbenső ítélete, valamint a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat 1. pont második bekezdésének „és állapítható meg” fordulata és az Indokolás III.1. pont negyedik és ötödik bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Lajer Zsolt ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VI.30.480/2021/5. számú közbenső ítélete, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat 1. pont második bekezdésének „és állapítható meg” fordulata és az Indokolás III.1. pont negyedik és ötödik bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó a Kúria Gfv.VI.30.480/2021/5. számú közbenső ítéletével szemben az alkotmányjogi panasz mellett jogegységi panaszt is előterjesztett. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a jogegységi panaszt befogadta.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a 3437/2022. (X. 28.) AB végzésében rögzítette, hogy a jogegységi panasz eljárás *sui generis* eljárás, melyet lezáró érdemi döntés alkotmányjogi panasszal támadható (Indokolás [16]). Az Alkotmánybíróság a 3187/2022. (IV. 22.) AB végzésében arra a következtetésre jutott, hogy miután a jogegységi panasz alapján indult eljárásban a jogegységi panasz tanács a támadott határozatot egészében vagy részben hatályon kívül helyezheti és a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ezért a jogegységi panasz eljárás joghatása az alkotmányjogi panaszok elbírálása (azaz az Alkotmánybíróság hatásköreinek gyakorlása) szempontjából hasonló a felülvizsgálati eljáráshoz (Indokolás [22]). Az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. § (3) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt még nem bírálta el.
- [4] 3. Figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás még a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárásra tekintettel nem zárult le, ezért az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárás az Alkotmánybíróság eljárásának törvényi akadályát képezi.
- [5] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy abban az esetben, ha az indítványozó utóbb a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntését követően, annak átvételéhez képest határidőben ismételten előterjeszti alkotmányjogi panaszát immáron a Jogegységi Panasz Tanács döntésével szemben, mely alkotmányjogi panasz egyben a Kúria Gfv.VI.30.480/2021/5. számú közbenső ítéletére, illetőleg a közbenső ítélet meghozatala során alkalmazott jogegységi határozatra is kiterjed, az alkotmányjogi panasz az Ügyrend 32. § (4) bekezdése értelmében nem minősül majd elkésettnek.

- [6] 4. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés e) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1937/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3057/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.595/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi személy indítványozó jogi képviselője (dr. György Ádám ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.595/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemei az alábbiak szerint összegezhetőek.
- [3] Az indítványozónak (aki az alapügy felperese volt) 2019 elején jutott tudomására, hogy az alperes gazdasági társaságok az indítványozó szóvédjegyével showműsort szerveznek és reklámoznak. Az indítványozó az alperesekkel szemben keresetet nyújtott be, melynek során védjegybitorlás megállapítását és meghatározott jogkövetkezmények alkalmazását kérte. A Fővárosi Törvényszék 3.P.21.835/2019/51-I. számú, 2020. július 1. napján kelt ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes 2019. február 19-től 2019. április 30-ig bitorolta az indítványozó védjegyet, míg a II. rendű alperes a szolgáltatás felajánlását és reklámozását valósította meg. A bíróság az alpereseket adatszolgáltatásra és elégtételadásra kötelezte. A bíróság a szolgáltatásnak a kifogásolt megjelölés alatti nyújtását nem tartotta megállapíthatónak.
- [4] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperessel szemben folytatott eljárást (az indítványozóval kötött egyezsége tekintetével) megszüntette, II. rendű alperessel szemben pedig az elégtételadás közzétételének időtartamát 8.Pf.20.623/2020/15. számú, 2021. február 16. napján kelt ítéletével csökkentette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben az ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és annak megállapítását kérte, hogy a II. rendű alperes a szolgáltatás nyújtásával is megvalósította a védjegybitorlást. Megválaszolandó jogkérdésként azt határozta meg, hogy megvalósult-e a szolgáltatás nyújtásával elkövetett védjegybitorlás, ha a bitorló felhagyott a bitorló megjelölés használatával, azonban ennek ténye csak a szolgáltatás nyújtásakor vált megfelelő módon érzékelhetővé a fogyasztók számára. A másik jogkérdés pedig álláspontja szerint az, hogy mi tekinthető a bitorló cselekmények abbahagyásának, illetve melyik félnek szükséges ezt bizonyítania.
- [6] A Kúria a Pfv.IV.20.595/2021/5. számú, 2022. március 2. napján kelt ítéletével a jogerős ítélet támadott rendelkezését hatályában fenntartotta, tekintettel arra, hogy a támadott rendelkezés az indítványozó által megjelölt okból nem jogszabálysértő. Kifejtette, hogy a felülvizsgálat engedélyezése körében még csak az engedélyezés iránti kérelemben foglaltakat vizsgálta, a jogerős ítélet vizsgálatát csak ebből a szempontból végezte el. Álláspontja szerint azonban a felülvizsgálat engedélyezése ellenére a felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányosságai a felvetett és az engedélyezés iránti kérelemben megjelölt jogkérdésben való érdemi állásfoglalást nem tették lehetővé. Arra a következtetésre jutott, hogy eljárásjogi jogszabályhely megsértésére való hivatkozás hiányában a Kúriának a megállapított tényállást irányadónak kell tekintenie.
- [7] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.595/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Arra hivatkozott, hogy a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljárás-hoz való jogot és az abból levezetett bírósághoz fordulás jogát, továbbá a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jogot, az alábbiak szerint.

- [8] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben arra hivatkozott, hogy a Kúria nem foglalkozott érdemben a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazott elsődleges és másodlagos jogkérdésekkel. Hangsúlyozta, hogy ő anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozott, amelyeket a Kúriának el kellett volna bírálnia. Megítélése szerint a Kúria ezzel megsértette az indokolási kötelezettségét. Szerinte a kérelem tartalmi hiányossága esetén visszautasításnak lett volna helye.
- [9] A bírósághoz fordulás jogának sérelmét amiatt állította az indítványozó, hogy amennyiben a bíróság a kérelmet nem bírálja el, azzal ez a jog is sérül. Álláspontja értelmében a Kúria a polgári perjogi szabályok nem megfelelő értelmezése miatt kiüresítette a felülvizsgálat jogintézményét.
- [10] A jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy az eljárás nem felelt meg az alapvető eljárási garanciáknak, szerinte a Kúria csak annyiban foglalkozott a kérelemben foglaltakkal, mintha abban az indítványozó mást kért volna, így a valódi tartalom elbírálására nem került sor.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], továbbá tartalmaz alkotmányjogi-lag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [13] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. §]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont].
- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [15] Az alkotmányjogi panasz, figyelemmel az Alkotmánybíróság Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggő, jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns gyakorlatára, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az indítvány felveti-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [16] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [17] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó alapvetően a támadott ítélet indokolásának hiányosságaira hivatkozott, azt állítva, hogy a Kúria lényegében ignorálta a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazott két elsődleges jogkérdés megválaszolását. Ebből vezette le – különböző szempontokból közelítve – a felhívott Alaptörvényben

biztosított jogok sérelmét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban a Kúria egyértelműen megindokolta, hogy miért nem lehetséges a felvetett jogkérdéseket illetően az érdemi állásfoglalás kialakítása. Az indítványozó a támadott ítéletet úgy állította be, mintha a Kúria az anyagi jogi jogkérdést összekeverte volna az eljárási jogi jogkérdéssel. Ezzel szemben azonban a Kúria egyértelműen megindokolta, hogy a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdések vizsgálatára akkor nyílt volna lehetőség, ha az ítéleti tényállást nem kellett volna irányadónak tekinteni. Ehhez a Kúria álláspontja szerint szükséges lett volna eljárási jogszabályhely megsértésére hivatkozni, melynek hiányában az ítéleti tényállás maradt irányadó, ami a bitorlás idejének kérdését lezárta. Azt is megindokolta a Kúria, hogy ezeket a szempontokat a felülvizsgálat engedélyezése során még miért nem kellett figyelembe venni. Az indítványozó mindezekkel kapcsolatban hivatkozott ugyan egyes eljárási szabályok téves értelmezésére, de ezek az indítvány érdemi elbírálását még nem teszik lehetővé. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint továbbá a felülvizsgálati kérelem felülbírálatra való alkalmasságának megítélése olyan szakkérdés (és nem pedig alkotmányjogi kérdés), melynek körében az Alkotmánybíróság a Kúria álláspontjának felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [26]}.

- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria indítványozóétól eltérő (felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálhatóságának terjedelmére is kiható) jogértelmezését vitatta, ami a fentiek szerint törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdésnek tekinthető, ekként az Alkotmánybíróság hatáskörén kétséget kizáróan kívül esik, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [19] A jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt kiemeli, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra {lásd például: 3046/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [31]}. A jogorvoslathoz való jogból nem vezethető le ugyanakkor a jogorvoslati kérelem kötelező elbírálásának követelménye akkor, ha a jogorvoslat lehetőségét jogszabály kizárja, vagy a jogorvoslati kérelem (jelen esetben az indítványozó felülvizsgálati kérelme) érdemi elbírálásra nem alkalmas, és ennek indokát az eljáró bíróság (jelen esetben a Kúria) részletes, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelő mélységű indokolással alátámasztja.
- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott – figyelembe véve a Kúria ítéletében kifejtett indokolását és az alkotmányjogi panaszban megjelölt érvelést –, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1335/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273